

"Ha ugyanis az evangéliumot hirdetem, nincs mivel dicsekednem, hiszen ez a kötelességem. Jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot! Ha önszántamból teszem, jutalmam lesz, ha nem önszántamból, csak megbízott hivatalnok vagyok." (1Kor 16-17)

„Szavaim engem helyettesítenek. Olvasd gyakran, s amikor olvasod, arra gondold, hogy én beszélek veled, s én mondom ezeket a szavakat.”
(Bonaventúra: Epistola de Imitatione Christi, in fine.)

Szent Bonaventúra: Életem Krisztus

1. De quinque festivitatibus Pueri Jesu
2. De praeparatione ad Missam
3. De viginti quinque memorialibus
4. Epistola de imitatione Christi
5. Officium de passione Domini, seu Planctus Bonaventurae

P. Dám Ince OFM fordítása

Imprimatur Budapest, 1944/1772
P. Paulus Schrotty ofm. Del. Gen.
Vác, 1945/2202. + Josephus Eppus.

=====

Tartalom

A könyv elektronikus kiadása
Előszó

1. Kisded Jézus ünneplése (De V Festivitatibus Pueri Jesu)
Bevezető
Első ünnep. Hogyan fogantatik lelkileg szívünkben az Isten Fia, Jézus Krisztus?
Második ünnep. Hogyan születik meg lelkünkben szellemi úton az Isten Fia?
Harmadik ünnep. Hogyan ünnepeljük meg lelkileg a Kisded Jézus névadását?
Negyedik ünnep. Hogyan keressük és imádjuk lelkileg a szent királyokkal az Isten Fiát?
Ötödik ünnep. Hogyan ajánljuk fel lelkileg az Isten Fiát a templomban?
Jegyzetek
2. Hogyan készüljünk a szentmisére? (Tractatus de praeparatione ad Missam)
Bevezető
Első fejezet. A misézést négyféle önvizsgálatnak kell megelőznie
1.§ Milyen hittel járuljunk az oltárhoz?
2.§ Milyen elhatározással és készüllettel járuljunk az oltárhoz?
3.§ Mekkora szeretettel és buzgalommal járuljunk az oltárhoz?
4.§ Miért járulunk az Úr oltárához?
Második fejezet. A töredelem és szentgyónás, valamint a közvetlen előkészület és misemondás
Jegyzetek
3. A lelkiélet alapelvei (Epistola de XXV Memorialibus)
Bevezető
Általános emlékeztető elvek
Részleges emlékeztető elvek
1. Fojtsd el rendetlen kívánságaidat!
2. Írtsd ki bűneidet!
3. Vágd szét kötelékeidet!

- Szent Bonaventúra Életem Krisztus
4. Viseld türelemmel szenvedéseidet!
 5. Semmit se gyűjts magadnak!
 6. Légy szegény, és vedd meg magad!
 7. Kerüld a megtiszteltetést!
 8. Légy igazán alázatos!
 9. Őrizd meg lelki békédet!
 10. Őrizd érzékeidet!
 11. Szeresd a magányt és a virrasztásokat!
 12. Szeresd az isteni szolgálatot!
 13. Mindenekfölött tiszteld a dicsőséges szűzet!
 14. Kerüld a nőkkel való társalgást!
 15. Kerüld a csüggetésgéget és a szomorúságot!
 16. Mindenki b n a jót keresd!
 17. Vigyázz a szívedre!
 18. Szeresd felebarátodat!
 19. Imádságodat szent tettekekkel egyesítsd!
 20. A szent engedelmesség
 21. Vigasztalásaidat és szenvedéseidet titokban tartsd!
 22. Mindig s mindenütt gondolj Istenre!
 23. Gondosan őrizd meg magad a gonoszlékek cselvetéseitől!
 24. Őszintén gyónd meg bűneidet!
 25. Hogyan kell vélekednünk önmagunkról, ha mindjárt tökéletesek volnánk is?

Befejezés
Jegyzetek

4. Krisztus követése (Epistola de imitatione Christi)
Jegyzetek
5. A mi Urunk kínszenvedésének zsolozsmája, vagy Bonaventúra testvér siralmai (Officium de passione Domini Planctus Bonaventurae)
Hajnali imaórára
Őrváltásra
Dicséretre
Az első imaórára
A harmadik imaórára
A hatodik imaórára
A kilencedik imaórára
Vecsernyére
Befejező imaórára
Jegyzetek

=====

A könyv elektronikus változata

Ez a program az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv A lelkiélet ferences mesterei című sorozat 12-ik köteteként jelent meg 1944-ben.

A szöveget Endre Csaba és P. Bocsa József, Sch. P. vitte számítógépbe. Az eredeti szöveget apró változtatásokkal a mai helyesíráshoz igazítottuk.

=====

Előszó

Szent Bonaventúra a kis művek zsenije. Hatalmas kötetekre rugó munkái mellett a kis elmélkedések egész sorát írta meg. Bármelyiket üssük fel, mindegyikben bennefeszül a történelem egyik legnagyobb rendszerezőjének ereje. Logikájának fegyelme uralja a legkisebb levelet is. Ezért nevezhették az Itinerarium-ot és a Breviloquium-ot a teológiai irodalom gyöngyének és legkiválóbb összefoglalásának, s halmozták el a legnagyobb dicsérettel csaknem minden munkáját.

Ebben a kötetben ezeket a kisebb elmélkedéseket kötöttük csokorba. Szervesen hozzátartozik ahhoz a sorozathoz, amelyben összes lelki vonatkozású írásait édes anyanyelvünkön megjelentettük, vagy a közeljövöben kiadni kívánjuk.

Az első A KISDED JÉZUS ÜNNEPLÉSE, a De V Festivitatibus Pueri

Szent Bonaventúra Életem Krisztus

Jesu. Bonaventúra legbajosabb és szellemesebb könyve. Megihleti a kis Jézus születésének titka, s az ő lelkében nyomban megsejlik az isteni Kisdéd életének szellemi, misztikai tartalma, s megoldja a nagy kérdést, miképp is lehetne lelkileg megünnepelni az Istengyermek életének eseményeit: fogantatását, születését, a napkeleti bölcsek imádását, Jézus névadását és a templomban való bemutatását.

HOGYAN KÉSZÜLJÜNK A SZENTMISÉRE? -- Tractatus de praeparatione Missam a második mű címe. Papoknak írt mű. Mély hit, áhítat, tudás, apostoli szándék vezeti könyvének megírásában. De a hívek is nagy haszonnal olvassák. Hiszen, ugyanaz a szentmise a papé és a hívőé, csak a szerepük kettő benne. A pap az áldozatot bemutató közvetítő tisztségével a vállán, a hívő pedig a kereszttáldozat gyümölcseiben való részesedés vágyával.

A LELKI ÉLET ALAPELVEI címen nyújtjuk a Szeráfi Doktor De XXV Memorialibus néven ismert rövid írását, amelyben a keresztény tökéletesség legfontosabb törvényeit foglalja össze klasszikus rövideggyel. Tulajdonképpen szerzetesnek szánt sorok, de minden tökéletességre törekvő hívő ábécéje is. Szent Bonaventúra egyéni életszentségének is hű képe és bizonyosága.

KRISZTUS KÖVETÉSE az Epistola de imitatione Christi kis írás fordítása. Szent Bonaventúra kapcsolatait Kempis De imitatione Christi c. művével régebben gyanítják, egyesek a szerzőt is sejtik benne. A bonaventúrai hatást mindenestre elfogadhatjuk. Példákkal szemléltetett lelki gyakorlatos gondolatmenet. A lelki élet bonaventúrai alapelveit még rövidebbre fogva találjuk meg benne.

Végül ide kellett illeszteniünk a Szent Bonaventúra siralmait, Planctus Bonaventurae néven ismert imaórákat A MI URUNK KÍNSZENVEDÉSÉNEK ZSOLOZSMÁJA, Officium de Passione Domini címen. Szentünk lelkiéletének központi eszméje a szenvedő Krisztus. Nem csoda, ha zsolozsmát is írt a nagy titkok tiszteletére. A szentírás szavainak ügyes elrendezése és a szenvedő Krisztusról jövőndőlő zsolttárok felhasználása jellemzi.

Hogy fordításuk A Lelki Élet Ferences Mesterei c. sorozat szerkesztőinek egyikére esett, az természetes. Vállalkozása hozzátartozik a Bonaventúra-sorozat betetőzéséhez. Bár meg kell vallania, hogy ezek a kis összefoglalások -- bizonyos tekintetben -- nagyobb hasznára voltak a bonaventúrai eszmékör megismerésében, mint a szentenciáskommentárok hatalmas szellemépítményei.

Külön hálával adózunk az isteni Gondviselésnek azért a nem mindennapi kegyelemért, hogy kezdeményezésünk a világtörténelem legnehezebb idejének aggodalmait ellenére is megszülethetett, s a magyar lelkiéleti irodalmat a misztikusok fejedelmének legfontosabb írásaival gazdagíthattuk.

Gyöngyös, 1944. A Ferences Mindenszentek napján,
a szerkesztőbizottság.

=====

A kisdéd Jézus ünneplése

A kisdéd Jézus ünneplése
De V Festivitatibus Pueri Jesu

Bevezető

A szentéletű férfiakat jobban megvilágítja az isteni fény Isten Egyházában. A mennyei áhítat erősebben hevíti nézeteiket, Jézus édes szemlélése pedig tanításukat. Ők mondják, hogy a megtestesült Igéről való ájtatos elmélkedés a méznél s az illanó kenet minden illatánál kellemesebben gyönyörködteti, édesebben kábítja, tökéletesebben vigasztalja és erősíti a buzgó lelkeket.[1]

Igy történt, hogy amikor mindennapi gondjaim tömkelegétől kissé elvonultam, s magamba mélyedve csendesen elgondolkoztam, miképp is elmélkedjem ezekben a napokban a megtestesülés titkáról, hogy némi lelki vigasztalást merítsek, s e siralom völgyében[2] megízleljem legalább tükrön által[3] az Isten édességét, -- s ha egy kissé megízleltem, az ideiglenes és képzeletszülte vigasztalásokba annál jobban belefásuljak.

S amint a csendben elmélyedtem, még sejtelmesebb gondolatom

Szent Bonaventúra Életem Krisztus
támadt. Hisz, a Szentlélek kegyelme révén és a Magasságbeli erejéből
szellemi értelemben az istenes lélek is foganhatja, szülheti,
elnevezheti, a szent királyokkal keresheti s Mózes törvénye szerint az
Atya Istennek a templomban boldogan bemutatathatja az Atya Isten áldott
Igéjét és egyszülött Fiát.

Ekkép a keresztény vallás igaz tanítványaként, áhítatos lélekkel
és nagy tisztelettel üljhetjük azt az öt ünnepet, amelyet az Egyház a
Kisded Jézusnak szentel.

Amily alázattal felfogtam az eszmét, oly egyszerű szavakba is
öntöttem. A szentírók és hittudósok idézeteit a rövidség kedvéért
mellőztem.

Ha ennek a rövid és szerény munkának olvasása, vagy elmélkedése
közben csak egy kis buzgalmat is elértünk az édességes Jézus iránt, őt
dicsérjük, magasztaljuk és áldjuk, minden áldás szerzőjét, kútfejét és
kezdetét. Ha viszont semmire se vittük, vagy az én terhemre rójtatok,
aki tökéletlenül és méltatlanul írtam ezeket a sorokat, -- vagy pedig
a kevésbé ájtatos és alázatos olvasásnak tulajdonítsátok.

=====

Az első ünnep: Hogyan fogantatik lelkileg Kisded Jézus
szívünkben az Isten fia, Jézus Krisztus?

1. Miután lelkünket a bűnbánat fürdőjében megtisztítottuk,
érzelmeinket pedig a szeretet zsarátnokával[4] lángra lobbantottuk és
felhangoltuk, mindenekeelőtt tiszta szemlélődésben és áhítatos
elmélkedésben gondolkozunk azon, miképp is kellene az Isten áldott
Fiát, Jézus Krisztust szívünkben lelkileg fogannunk?

Amikor lelkünk, akár a mennyei jutalom reményében, akár az örök
büntetéstől való félelmében, avagy a siralom völgyében[5] való
huzamosabb tartózkodástól indítatva és ösztökélve új sugallatokat
nyer, szent érzelmeiktől lángol, mennyei dolgok szemléletében
foglalatoskodik, majd régebbi hibáit és korábbi vágyait megveti és
lenézi, s a világosság Atyja révén, akitől minden jó adomány és
tökéletes ajándék származik,[6] lelkileg a kegyelem Lelkének erejéből
jobb életre határozza el magát, s így megtermékenyül, -- mi egyéb
történik vele, mint az, hogy a Magasságbeli erejének hozzájárulásával
és a mennyi nyugalom megárnnyékolása[7] folytán testi vágyaink
csökkennek, lelki szemeink pedig hozzáerősödnek és segítséget nyernek
a látáshoz, -- és így a mennyei Atya bizonyos maggal teherbe ejti s
megtermékenyíti.[8]

Ez után a szent fogantatás után lelkünk arca elhalványodik az
igazi alázatosságtól, valahányszor világi társaságban kell
résztvennie. S miután a világi dolgokat teljesen megvetettük és
elhagytuk, megcsömörlöttünk az ételtől és az italtól, a különféle
jótettekre irányuló elhatározásokból és jószándékból fakadó kívánságok
egyike a másikat követi. Néha meg csaknem gyengélkedünk és annyira
megvetjük a magunk akaratát. Szomorúan és nyugtalanul járunk-kelünk,
valahányszor régi bűneinkre, az eltékozolt időre, e világban
világiasan élő emberek társaságára és a velük való társalkodásra
gondolunk. Lassan nehéz és fárasztó kezd lenni, ami kívülvaló s
odakünn látható. Hiszen látjuk, hogy nem tetszik Annak, akit
bensőnkben fogantunk és megtapasztaltunk.[9]

2. ő, boldog fogantatás, amelyet a világ ekkora megvetése, és a
mennyei tettek és istenes elfoglaltságok iránt ily nagy vágyódás
követ. S bár édeskeveset ízlelt még lelkünk, máris panasszal telve
csömörlött meg testünk. Lelkünk a hegyekbe vonuló Szűz Máriával
felemelkedni[10] készül, úgy ráunt ily fogantatás után a földiekre, s
kivánczik a mennyiek és örökkévalók után. Fut azoktól, akik a
földieket élvezik,[11] s azok közé vágyik, akik égiek után
kiváncsoznak. Erzsébetet szolgálja,[12] vagyis azokat, akiket isteni
bölcsesség világosít meg, s az isteni kegyelem és szeretet gyújt
mindjobban lángra.

Jól jegyezzük meg tehát, igen nagy szükségünk van rá: mennél
jobbán elvonulunk a világtól, annál közvetlenebb barátságba és
meghittebb kapcsolatba kerülünk jó emberekkel. Mennél kevésbé ízlik a
rosszak társasága, annál édesebben kelti és gyullasztja érzelmeinket
a jó és lelki emberek tisztességes környezete. Nagy Szent Gergely
mondja ui.: „Aki szent férfiúhoz ragaszkodik, őt látva,

Szent Bonaventúra Életem Krisztus beszédmodjától, példás viselkedésétől az igazság szeretetére serken, kerüli a bűn sötéttségét, az isteni fény szerelmére gyullad''.[13] Szent Izidor pedig: „Csatlakozzál a jók társaságához. Könnyen megesik, hogy társaságukban erényüknek is társa leszel''.[14] Már ezekből is gondolhatjuk, mily tiszta, szent és ájtatos volt a szentek beszédje, istenes és üdvös a tanácsa, csodás az ételszentsége, egymás iránt kölcsönös a jócselekedete, -- amíg szóval s jópéldával serkentették egymást a jobbra.

3. Te is így tégy, jó lélek, ha úgy érzed, hogy a mennyei élet új vágyát fogtad a szentlélektől. Kerüld a rossz társaságot, menj fel Máriával,[15] kérd a lelki emberek tanácsát, igyekezz követni a tökéletesek nyomdokait, tartsd szemed előtt a jók szavait, tetteit és példáját.

Kerüld a romlott emberek mérges tanácsát, mert csak felforgatni igyekeznek, gáncsolni vágnak, nem szűnnek tépázni a szentlélek támasztotta új vágyakat, s gyakran a jámborság színe alatt öntik belénk a közönyösség mérgeit, mondván: igen nagy dologba kezdesz, nagyon kemény az elhatározásod, elviselhetetlen a cselekedeted, nem bírod erővel, természet adta erényeid hiányzanak hozzá, megzavarodik a fejed, elromlik a szemed, különféle betegsége vesznek elő: tüdőbaj, agylágyulás, kövek, szélütés, vakság, érzékeid eltompulása, elméd elborulása, minden erőd összeomlása. Mindez hatalmába vesz, ha el nem állsz vállalkozásodtól, s nem ügyelsz jobban testi kényelmedre. Nem illik állásodhoz az efféle. Csökken a becsületed s a tisztelet irántad.

Látod, máris az önfegyelmezés mesterévé és a test orvosává szegődött az, aki jómaga sem erkölcsseit megőrizni, sem a saját lelki betegségeit meggyógyítani nem tudta. Hej, hej, -- mennyi, s mily nagy embereket gáncsolt már el a világiak gonosz tanácsa, s hogy kioltotta belőlük a szentlélektől fogant Isten Fiát.[16] Ez a nyomorúságos ital s halálos ördögi csábítás, amely oly sokakban megakadályozta ezt a lelki fogantatást, s legtöbbjükben a jófeltételekben kialakult, vagy az erős fogadásban már tetté is vált fogamzást megölte és kioltotta.[17]

4. Viszont mások jónak és vallásosoknak látszanak, s talán valóban is azok, azonban -- ne vegyék rossz néven -- nem értik, hogy még nem rövidült meg az Úr keze, hogy meg ne tudjon szabadítani,[18] s nem látják, hogy nem kisebbetett meg a Magasságbeli kegyessége annyira, hogy segíteni ne akarna és ne bírna. Megvan bennük a buzgólkodás Istenért, de ez nem olyan, minőt az ismeret kíván.[19] Látták mások férfias cselekedeteit, s annak idején ők is jónak és szentnek tartották, csak nem volt bátorságuk nekikezdeni. Most a testi gyengeség iránt való megértés, vagy éppen a természet gyengeségétől való félelem címen tartanak vissza a tökéletesség gyakorlásától.

Nem tanácsolnak olyat, ami az élet átlagos színvonalát meghaladja, lerontják az isteni sugallat szent tanácsait. Mennél nagyobb tekintélyekre hivatkoznak tanácsaikban, annál veszedelmesebbek.

5. Az ősi ellenség leleményes ravaszságával vetik ellenünk: Ha ilyeneket cselekszel, kétségtelenül szent és jó szerzetesnek, jámbor embernek tekintenek. S minthogy nincs meg benned mindaz, amit mások vélnék rólad, a nagy, súlyos és borzalmas bűneidet ismerő legfőbb Bíró szemében felelned kell, elveszted cselekedeteid érdemét, s színleléssel, képmutatással vádol az Úr. Az efféle gyakorlatok azoknak való, akik semmi rosszat sem cselekedtek, akik szentül és ártatlanul éltek, Istenért mindenüket elhagyták, s teljes életükben tökéletesen Istenhez csatlakoztak.[20]

6. Azonban ezeket is kerüld, kedves és ájtatos lélek! A hegyre emelkedjél Máriával.[21] Szent Pál sem élt bűnök nélkül, nem mindig szolgált Istennek, s mégis a harmadik évig ragadtatott, és Istent színről-színre látta és szemlélte.[22] Mária Magdolna tetőtől-talpig gőg, nagyratörés, világi hiúságok rabja, testi vágyak prédája, s nem telik bele sok idő, az Úr Jézus lábánál ül a szent apostolok között, s figyelemmel hallgatja a tökéletesség szent tudományát, rövidesen mindenkinek előbb méltó látni az Urat, s ő állította állhatatosan a többieknek az igazság ígeit.[23]

Isten nem válogatja az emberek személyét,[24] nem tekinti a nemes származást, nem az időtartamot, nem a sok cselekedetet, hanem az

Szent Bonaventúra Életem Krisztus
áhitatos lélek lángolóbb buzgalmát és nagyobb szeretetét. Nem azt
számítja, milyen voltál eddig, hanem azt, milyen kezdesz lenni
mostantól fogva.

Az ilyen tanácsokat tehát vedd el mindenestől. A tudatlanság
talán menti őket, helyeslésre azonban nem számíthatnak.

7. Ha tehát nem üdvözülhetsz ártatlanságban, törekedj rá legalább
bűnbánatban. Ha nem lehetsz Katalin vagy Cecília, ne restelj Mária
Magdolna, vagy Egyiptomi Mária lenni. Ha úgy érzed, hogy szent
elhatározásodban megfogant az Isten édességes Fia, kerüld a felsorolt
halálos mérgeket, és siess, kívánd s áhítsd a szülőasszonyhoz
hasonlóan a szülést is szerencsésen megérni.

=====

A második ünnep: Hogyan születik meg Kisded Jézus
lelkünkben szellemi úton az Isten Fia?

1. Másodszor fontold meg, hogy az Isten lelkileg már fogantatott
áldott Fia miként születik meg szívünkben?

Akkor születik meg, amikor az okos tanács, a jól megfontolt
vállalkozás, az isteni támogatás segítségül-hívása után a szent
elhatározás megvalósul. Amikor a lélek elkezd tetteiért váltani
elgondolásait, amelyeknek megvalósításától irtózott eddig, nehogy
gyengeséget lássanak eljárásában.

Ennek a szent születésnek örülnek az angyalok, Istent dicsőítik,
s békét hirdetnek, [25] mert ami szívünkben előbb megfogant, most
jótetté vált, s megújult a belső ember békéje.

Nem jól őrizzük az isteni békét lelkünk birodalmában, ha a test a
lélek ellen, a lélek a test ellen lázad; [26] ha a lélek a magányt, a
test pedig a társaságot áhítja; ha a lelkét Krisztus, a testet pedig a
világ gyönyörködteti; ha a lélek az Istenben való szemlélődés
nyugalmát keresi, a test pedig a világi méltóságokat.

Ellenkezőleg, akkor újul meg belső békénk s örömünk, ha a test
gátolta jótetté válóra válik.

Ó mily boldog születés, amelyben az angyaloknak és az embereknek
ily nagy a vigassága!

Ó mily édes és gyönyörűsége lenne a természet szerint
cselekedni, ha tudatlanságunk megengedné. De ha tudatlanságunk
meggyógyulna, maga a természet nevetné ki önönmagát! [27]

Megtapasztalnánk, mily igaza van az evangéliumi mondásnak:
Vegyétek magatokra az én igámat és tanuljatok tőlem, mert szelíd
vagyok és alázatosszívű; és nyugalmat találtok lelketeknek. Mert az én
igám édes, és az én terhem könnyű. [28]

2. Azonban itt jegyezd meg, jó lélek, ha ez a születés valóban
gyönyörködtet, Mária szerepét kell vállalnod. Mária ui. keserű
tengert, világítót és úrnőt jelent. [29]

Légy tehát keserű tengere a könnyes bűntudatnak, hogy keservesen
bánjad elkövetett bűneidet, sajnálkozzál az elmulasztott jótettek
miatt, s korhold magad szüntelen az elhanyagolt és elvesztett időért.

Világíts a tisztességes társalgás, az erényes cselekvés és a jóra
való tudatos serkentés révén.

Harmadszor, légy érzékeid, testi vágyaid, s minden tetteid úrnője,
hogy minden cselekedeted az ész helyes ítélete szerint végezhesd,
mindenben üdvösségedet, felebarátod épülését, Isten magasztalását és
dicsőségét kívánd és keresd.

3. Ez az a boldog „Mária”, aki sajnálja és siratja elkövetett
bűneit, erényekben ékeskedik s tündöklük, testi vágyain uralkodik.
Ettől a „Máriától” méltóztatik Jézus Krisztusnak örömmel, fájdalom
és munka nélkül lelkileg megszületnie. Ez után a boldog születés után
megtudja és megízleli, mily édes az Úr! [30]

Valóban édes, amikor szent elmélkedések táplálják, áhitatos és
meleg könnyforrásokban fürdetik, vágyak szent pólyába takarják, szent
szeretet ölelésében hordozzák, az áhitat forró érzelmeiben csókolják
és a lélek bensőséges ölére fektetik.

Igy születik meg a Gyermekek lelkileg.

=====

A harmadik ünnep: Hogyan ünnepeljük meg Kisded Jézus
lelkileg a Kisded Jézus névadását?

1. Harmadszor, vegyük fontolóra, hogyan nevezzük ezt a lelkiileg megszületett, áldott Kisdedet? S úgy gondolom, nem is lehet találóbb névvel illetnünk a Jézus névnel. Írva van ui.: És hivaték az ő neve Jézusnak.[31]

Ez a legszentebb név. Próféták jövendölték, angyal hirdette, apostolok prédikálták, mindenszentek óhajtották.

Ó, erős, kegyes, örvedetes, gyönyörűséges, dicsőséges Név!

Erős, mert ellenségeit legyőzi, erőinket helyrehozza, elménket megújítja.

Kegyes, mert hitünk alapja, reménységünk erőssége, szeretetünk növekedése, az igazságosság betetőzése.

Örvedetes, mert „szívünk ujjongása, fülünk dallama, ajkunk méze”,[32] elménk fényessége.

Gyönyörűséges, mert „elménket táplálja, ajkunkat enyhíti, a meghívottakat felkeni”, felüdíti az írást, tartalmat ad az olvasmánynak.

Valóban dicsőséges Név, amely a vakoknak látást, sántáknak járást,[33] süketeknek hallást, némáknak szólást, halottaknak életet ad.

Áldott Név, amely ekkora erőt fejt ki!

Ó, lelkem, akár írsz, akár olvasol, akár tanítasz, vagy bármit is cselekszel, semminek se legyen ízé, semmiben se teljék kedved, ha Jézus nincs benne![34]

Nevezd hát a szívedben lelkiileg született Kisdedet Jézusnak, vagyis üdvözítőnek ez élet lakában és nyomorúságában. Szabadítson meg a világ ostromló hívságától, a zavaró gonosz lélek hamisságától és a test sanyarú gyarlóságától.

2. Kiáltsd, jó lélek, az élet ennyi csapása között: Ó, Jézus, világ megváltója, szabadíts meg minket, aki kereszteddel és véreddel megváltottál bennünket. Segíts, Urunk, Istenünk. Szabadíts meg, kérlek, édességes üdvözítő Jézusom! Erősítsd a gyengét, vigasztald a siránkozót, segítsd a törekenyt, szilárdítsd meg az állhatatlant.

3. Ó, mekkora édességet érezhetett ennek az áldott Névnek az adása után maga a természet szerinti anya, és az igazi lelki anya, a Boldogságos Szűz Mária, amikor hallotta, hogy ördögöket űznek ki, csodákat művelnek, vakokat világosítanak meg, betegeket gyógyítanak, halottakat támasztanak ennek a Névnek az erejében!

Ugyanígy méltán örvendezhetsz és ujjonghatsz, én lelkem, Jézus lelki anyja,[35] amikor hallod magad, és hallják mások is, hogy áldott Fiad, Jézus ördögöket űz a bűnbocsánatban, vakokat világosít meg az igaz tudomány belénk-öntésével, halottakat támaszt fel a kegyelem adományozásával, betegeket gyógyít, sántákat járókká tesz, inaszakadtakat és inahúzódottakat kiegyenesít abban a lelki erősítésben, amely erősekké és bátrakká teszi a kegyelem révén mindazokat, akik eddig gyengék és betegek voltak a bűnben.

Ó, boldog Név, amely ekkora erőt és hatékonyságot méltó magába rejteni!

=====

A negyedik ünnep: Hogyan keressük és Kisded Jézus
imádjuk a szent királyokkal mi is lelkiileg
az Isten Fiát?

1. Kezdjük a negyedik ünnepet, a napkeleti bölcsek imáadását. Miután lelkünk ezt a legédesebb Gyermecket a kegyelemben lelkiileg foganta, szülte és elnevezte, három király, vagyis a lélek három képessége a sokfélelepp kinyilatkoztatott Gyermecket a királyi városban, vagyis az egész világegyetemben véli megkeresni. A három képességet joggal nevezhetjük királyoknak, hisz a testnél előbbvalók, érzékeinken uralkodnak, s amint illik, egyedül az isteni tudományokban foglalatoskodnak.[36]

Elmélkedéseikben kutatják, érzelmeikben keresik, jámbor gondolataik közepette kérdezzetik: Hol vagyon, aki született? Láttuk csillagát napkeleten.[37] Láttuk fénylő csillagát áhítatos lelkünkben, láttuk sugárzó fényességét lelkünk bensejében, hallottuk legédesebb szavát, izlettük legerősebb édességét, éreztük legáthatóbb illatát, tapasztaltuk gyönyörűséges ölelését. Válaszolj hát, Heródes! Mutasd

meg a szeretett és kívánva kívánt Gyermeket! Utána vágyódnak, Őt keressük!

2. „Ó édességes, ó szeretetreméltó, örök Gyermekek, ósidóktól várt kisdéd, mikor látunk meg téged, mikor találunk Reád, mikor jelenünk meg színed előtt? Nélküled csömör az örömünk, veled az öröm is, a sírás is gyönyörűség. Kellemetlen minden, ami ellened van, -- tetszéssel megnyerése olthatatlan vágyunk. Ó, ha oly édes veled sírni, mennyivel édesebb lehet neked örülni?!” [38]

Hol vagy tehát, akit keresünk? Hol vagy, akit mindenben és mindenekfölött kívánunk? Hol vagy, aki születettél, a zsidók királya? [39] A jámborok törvénye; a vakok világosság, a szerencsétlenek vezére, a halandók élte, az örökké élőknek örök üdvössége!?

3. A megfelelő felelet rá: Juda Betlehemében. [40] Betlehem kenyérházat, Juda pedig bűnvallót jelent. Akkor találjuk meg ui. Krisztust, ha bűneink megvallása után a mennyei élet kenyerét, vagyis az evangéliumi tanítást meghallgatjuk, újra és újra átéljük, és áhítatos lélekkel megtartjuk, hogy így cselekedettel is betetőzzük és másokat is teljesítésükre buzdítsunk.

Akkor találjuk meg Jézust, anyjával, Máriával, ha könnyes töredelem, eredményes szentgyónás után a mennyei szemlélődés és vigasztalás édességét örömkönnyek közepette megízleljük. Ha imádságunk, amely csaknem kétségbeesve talált, örvendezve és a bűnbocsánat reményében végződik. [41]

Ó, boldog Szűz Mária, aki Jézust fogantad, szülted, s akivel oly édesen és örvendezve találunk Jézusra!

4. De ti is, királyok, vagyis lelkünk természeti képességei, [42] a földi királyokkal együtt azon legyetek, hogy imádjátok Őt, s adományokat ajánljatok fel Neki [43]

Imádjátok tisztelettel, mert teremtőnk, megváltónk és jutalmazónk. Teremtő a természeti élet megalkotásában, megváltó a lelki élet megújításában, jutalmazó az örök élet adományozásában.

Ó, ti királyok, imádjátok tisztelettel, mert a leghatalmasabb király! Imádjátok illőképp, mert a legbölcsebb mester! Imádjátok örömmel, mert a legbőkezűbb fejedelem!

Ne éréjétek be az imádással, hanem kísérje imádástokat az ajándékok átadása. Ajánljátok fel neki -- mondom -- az égő szeretet aranyát, az ájtatos szemlélődés tömjénét és a keserű bűnbánat mirrháját.

A szeretet aranyát a kapott javakért, az áhítat tömjénjét az előkészített mennyei örömekért, a töredelem mirrháját elkövetett bűneinkért.

Az aranyat Istenségének, a tömjént emberi lelke szentségének, a mirrhát teste szenvedékenységének.

Így keressétek, imádjátok és ajándékozzátok meg Uratokat, Jézus Krisztust.

=====

Az ötödik ünnep: Hogyan ajánljuk fel az Kisded Jézus Isten Fiát lelkileg a templomban?

1. Végül gondold meg, jó és hűséges lélek, hogy az isteni ígéretet beteljesítésére született, a mennyei édességek ízleléséről elnevezett, a lelki adományok felajánlásával keresett és meglelt, imádott és megtisztelt Gyermeket miképp mutassuk be a templomban, s ajánljuk fel jámbor, alázatos és köteles hálaadasképp az Úrnak? [44]

Miután tehát a boldog „Mária”, [45] Jézus lelki anyja az áldott Fiú fogantatása által megtisztult a bűnbánatban, születése által megerősödött a kegyelemben, áldott névadása révén megvigasztalódott bensejében, s végre is az imádságban a királyokhoz hasonlóan isteni úton nyert útbaigazítást, -- nem marad más hátra, mint hogy a mennyei Jeruzsálemben, az Istenség templomába vigyék, s ott bemutassák Istent, az Isten és a Szent Szűz Fiát.

2. Menj fel tehát, lelki „Mária”, [46] nem a hegyi városba, [47] hanem a mennyei Jeruzsálem hajlékába, a legmagasabb város palotájába. Ott, az örök Szentháromság és osztatlan Egység trónja előtt hajts alázattal térdet, s az Atya, Fiú és Szentlélek dicsérete, magasztalása

Szent Bonaventúra Életem Krisztus
és áldása közepette mutasd be az Atya Istennek a „te Fiadat.” [48]

Ujjongva dicsérd az Atya Istent, akinek ihletésére
jóelhatározásaidat fogantad!

Magasztald dicsérettel a Fiú Istent, akinek hatására a megfogant
elhatározást tetté váltottad!

Áldd és szentnek zengjed a Szentlélek Úristent azért, mert
vigasztalása a jónak gyakorlásában mindaddig megtartott!

3. Áldd az Atya Istent, lelkem, minden adományában és javaidban,
mert ő az,
aki téged a világból titkos sugallattal kivezetett, mondván: Térj
vissza, Sulamitis!

-- amely hívásnak az értelmét már kifejtettem a Beszélgetek a
lelkemmel (Soliloquium) c. mű második fejezetében. [49]

A Fiú Istent minden szentjeiben magasztald. Ő szabadított meg
titkos sugallatával a gonosz lélek szolgaságából, mondván: Vedd fel
kereszteted! A gonosz lélek igáját pedig vedd el! Az ő igája
mérhetetlenül keserű, az én igám ki kimondhatatlanul édes. Az ő igája
nyomán örök kín és gyötrelmek jár, az én igámnak mézédese a gyümölcse, s
kényelmes nyugalmat ad. Az ő igája néha édességet nyújt, de hamisat s
pillanatnyit, az én igám igaz s üdvös öröme hangol. Ő ideig-óráig
emeli fel szolgálit, hogy aztán örökre megalázza, aki azonban engem
tisztel, annak kis időre megaláztatásban van része, hogy aztán örökre
uralkodjék és megdicsőüljön.

Ez az a tanítás, amelyre az Isten Fia részben maga, részben szent
tudósai és barátai révén oktatott, s amely a gonoszlélek hamis
csábításától, a test és a világ hízelgő csalárdságától megszabadított.

Áldjad s szentnek zengjed, lelkem, a Szentlélek Úristent
mindenkor, aki téged mézzel folyó vigasztalásával megerősített,
mondván: Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradoztok és terhelve
vagytok, és én megennyhítelek titeket. [50]

Ő, puha és elkényeztetett, gyarló és beteg, a világi gyönyöröktől
megszédült, e világ örömeitől -- mint a sertés a borseprútól --
megrészegedett lelkem, hogyan tudtál volna az ősi ellenség ily, s
ekkora hálói közepette, ennyi hamis tanácsa, oly változatos akadályai,
számtalan barátod, rokonod, s egyéb hozzá tartozód lebeszélései és
sebző nyilai ellenére a jóban megmaradni, a bűnök annyi kötelékétől
körülvé a jóban haladni, -- ha a Szentlélek Úristen kegyelme
irgalmasan nem segít, s gyakran nem vigasztal s édesdeden nem üdit?!

Őreá építsd hát minden teted, magadnak pedig semmit se tulajdoníts!

4. Mondd lelked tiszta és szent szándékával: Minden
cselekedetemet te viszed végbe, Uram! [51] Színed előtt semmi vagyok,
és semmit se tehetek. A te adományod, hogy élek, nélküled semmire se
vagyok képes. Irgalmasságnak kegyelmes Istene, neked ajánlom mindazt,
ami a tied. Neked ajánlom magam, méltatlant, s alázattal beismerem,
hogy hálátlan voltam minden neked juttatott jótéteményedért.

Dicséret, dicsőség, hálaadás neked, Szentséges Atyám, örök
fölség, aki végtelen hatalmaddal a semmiből teremtettél!

Áldalak, dicsőítelek, hálaadok neked, szentséges Fiú Isten, az
Atya világossága, [52] aki engem örök bölcsességeddel a haláltól
megmentettél!

Áldalak, szentnek magasztallak, imádlak, ó, Szentlélek Isten, aki
engem a te áldott gyengédségeddel és kegyességeddel a bűnből a
kegyelemre, a világból a szerzetesi életre, a száműzetésből a hazába,
a munkából a nyugalomra, a szomorúságból az örömteli és gyönyörűséges
boldog élvezés édességére hívtál.

Amit adjon meg nekünk Jézus Krisztus, Szűz Mária Fia, aki az
Atyával és a Szentlélekkel egyetemben él és uralkodik mindörökon
örökké. Amen.

Jegyzetek

Kisded Jézus

1. Cfr. Anselm, Meditat. 12; Bernard., Serm. 1 in Epiph. Dom., n. 1 sq.; Serm. 29 de Diversis, n. 2 sq.; Tract. ascet. (Szent Bernát művei közt, tulajdonképp Gillebertus apáté) tr. 6, n. 6 sq.
2. Zsolt 83,7
3. Vö. Szent Bonaventúra--Dám Ince: A lélek útjai Istenhez. Itinerarium. Bonaventúra-kompendium. Gyöngyös, 1942. 23. l.

Szent Bonaventúra Életem Krisztus

4. Vö. Szent Bonaventúra--Keresztes Vilmos: Az étetszentség útján (De triplici via), Gyöngyös 1945, 1. fejj., n. 2--17.
5. Zsolt 83,7
6. Jak 1,17
7. Vö. Lk 1,35
8. Szent Bonaventúra bőven tárgyal arról, hogy a megtestesült Ige az Isten magja. A szentatyákkal pedig egyértelműleg tanítja, hogy az Ige nemcsak az Atyától és a Szentszűztől fogantatott és született, hanem minden lélekben megfogán és újjászületik, amely kegyelemben Krisztus mintájára alakul és a krisztusi életet éli.
9. Vö. Szent Bonaventúra--Gál Gedeon: Beszélgetek a lelkemmel. Soliloquium. Gyöngyös 1944, 2. fejj., n. 8.
10. Vö. Szent Béda egyháztanító homiliáját a Sarlós Boldogasszony-napi zsoltosmában.
11. Vö. Filipp. 3, 19.
12. Ugyanaz a gondolatkör, mint a 10. jegyzetben. [Vö. Szent Béda egyháztanító homiliáját a Sarlós Boldogasszony-napi zsoltosmában.]
13. Libr. I. Homil. in Ezech. homil. 5, n. 6.
14. Libr. II. Synonymor., n. 44, (alias c. 8.)
15. Vö. a 10. jegyzetet. [Vö. Szent Béda egyháztanító homiliáját a Sarlós Boldogasszony-napi zsoltosmában.]
16. Cfr. Bern., Serm. 30. in Cant., n. 10 sqq.
17. Cfr. Hugo a s. Victore, I. de Claustro animae (inter opera Hug.), c. 2.
18. Iz 59,1
19. Róm 10,2
20. Vö. Mt 19,27
21. Ismét l. a 10. jegyzet gondolatkörét [Szent Béda egyháztanító homiliája a Sarlós Boldogasszony-napi zsoltosmában].
22. 2Kor 12,2--4
23. Lk 7,37; 8,2; Jn 20,1 sk.
24. ApCsel 10,34
25. Lk 2,13 sk.
26. Gal 5,12
27. Vö. Szent Bonaventúra--Gál Gedeon: Beszélgetek a lelkemmel. Soliloquium, 2. fejj., 10. pont.
28. Mt 11,29 sk.
29. Már Szent Jeromos így értelmezi Mária nevét, s azóta a Márli-irodalomban ezek az értelmezések. Szent Bernát gyönyörű gondolatokat fűz még a tenger csillaga jelentéshez
30. Zsolt 33,9
31. Lk 2,21
32. Bernard., Serm. 15, in Cant. n. 6.
33. ApCsel 3,6
34. Bernard., ibid. [Serm. 15, in Cant. n. 6.]
35. Maga az Úr Jézus nevezte így azokat, akik az Ő Atyjának akaratát cselekszik. Vö. Lk 17--18
36. A három képesség az emlékezet, az értelem és az akarat. Az emlékezet szerepét lásd: Szent Bonaventúra--Dám Ince: A lélek útjai Istenhez, Itinerarium, III, 3.
37. Mt 2,2
38. Vö. Szent Bonaventúra--Gál Gedeon: Beszélgetek a lelkemmel. Soliloquium, IV., 27.
39. Mt 2,2
40. Mt 2,5
41. Bern., Serm. 32 in Cant. n. 3.
42. Vö. a 36. jegyzetet. [A három képesség az emlékezet, az értelem és az akarat. Az emlékezet szerepét lásd: Szent Bonaventúra--Dám Ince: A lélek útjai Istenhez, Itinerarium, III, 3.]
43. Mt 2,11
44. Vö. Lk 2,22
45. Vö. a 10. jegyzetben mondottakat [V.h. Szent Béda egyháztanító homiliáját a Sarlós Boldogasszony-napi zsoltosmában.]
46. A 10. jegyzet értelmében [Vö. Szent Béda egyháztanító homiliáját a Sarlós Boldogasszony-napi zsoltosmában.]
47. Lk 1,39
48. A 10. [Vö. Szent Béda egyháztanító homiliáját a Sarlós Boldogasszony-napi zsoltosmában.] és 35. [Maga az Úr Jézus nevezte

Szent Bonaventúra Életem Krisztus
így azokat, akik az Ő Atyjának akaratát cselekszik. Vö. Lk 17--18]
jegyzet értelmében.

49. Szent Bonaventúra--Gál Gedeon: Beszélgetek a lelkemmel, II., 37.
sk.

50. Mt 11,28

51. Iz 26,12

52. 2Kor 1,3

=====

Hogyan készüljünk a szentmisére?

Hogyan készüljünk a szentmisére?
Tractatus de praeparatione ad Missam

Bevezető

A dicsőséges és oszthatatlan Szentháromság, és a legfölségebb
oltáriszentség, a mi Urunk Jézus Krisztus drága Teste és Vére
tiszteletére mintát írok neked, amely könnyedén vezérel a nagy Titkok
szemlélésére, s megfelelő módon előkészít vételére.

Ne olvasd hadarva soraimat, hanem eredményesen véd szívedbe
jelentésüket, s mind egészében, mind részleteiben bensőséges lélekkel
és igyekezettel fontold meg minden gondolatát.

=====

A misézést négyféle önvizsgálatnak kell Szentmisére készülés
megelőznie

Amikor a mennyei lakoma asztalához járulsz, először is az Apostol
szerint vizsgáld meg magad, [1] s szorgalmasan járj utána, mily hittel,
mekkora szeretettel, milyen elhatározással és miért járulsz az
oltárhoz?

=====

1. § Milyen hittel járuljunk az Szentmisére készülés
oltárhoz?

1. Fontold meg tehát e négy kellék mindegyikét, s mindenekelőtt
lásd, milyen legyen a hited ennek a Szentségnek igaz volta és lényege
felől.

Erősen és minden kétséget kizárólag hinned kell a katolikus hit
tanítása és hirdetése szerint, hogy abban a pillanatban, amelyben
Krisztus szavait kiejtjük, a pápi hatalom és a szentségi jelleg
erejénél fogva az anyagi és látható kenyér -- mintegy tiszteletből
Teremtője iránt -- az éltető és mennyei Kenyérnek adja át helyét, azaz
a járulékok színét. Megszüntével csodálatos és láthatatlan módon,
ugyanabban a pillanatban a látható kenyér járuléka mögött igazában
létezni kezd 1. Krisztus tisztaságos és szentséges Teste, amely -- a
Szentlélek működése folytán -- a Boldogságos Szűz Mária testéből
vétetett, keresztre feszített, sírba tétetett és megdicsőült a
mennyeben. 2. Minthogy a test nem élhet vér nélkül, azért szükségképpen
jelen van az a drága bér is, amely oly áldásosan folyt a kereszten a
világ üdvösségéért. 3. Mivel nincs igazi ember eszes lélek nélkül,
azért Krisztus megdicsőült lelke is jelen van, amely kegyelemben és
dicsőségben minden erőt, dicsőséget és hatalmat felülmúl, s amelyben
az isteni bölcsesség minden kincse rejlik. [2] 4. Tekintettel arra,
hogy Krisztus igazi ember és igazi Isten, az Isten is jelen van a maga
dicsőséges fölségével.

Mind ez a négy együtt és külön-külön, az egész együttevve
tökéletesen rejlik a kenyér és a bor színében. Nem kevésbé a
kehelyben, mint ostyában, sem kevésbé az ostyában, mint a kehelyben.
Egyik sem egészíti ki a másik hiányait, hanem mind a kettőben az egész
titkot találjuk, amelyről sokat kell beszélnünk. [3] Elég tehát
hinnünk, hogy az igaz Isten és ember mind a két színben jelen van, s
neki szolgál az angyalok serege és a szentek jelenlevő gyülekezete.

2. Lásd továbbá, mily szépen rejlik Krisztus épp ebben a két
színben. 1. A kenyér és a bor az egész embert a legjobban táplálja: a
kenyér a testet élteti, a bor vérré válik, a vérben pedig a lélek

Szent Bonaventúra Életem Krisztus
honol.[4] 2. Felhasználásuk minden egyébnél fontosabb, általánosabb és tisztább, megunni se nagyon lehet, s így nagyszerűen jelképezi a lelki táplálkozás tisztaságát. 3. Kitűnően jelképezi Krisztus testét és véréét. Mert a kenyér a szenvedésben kicsépel, megőrölt és megdagasztott, az isteni szeretet tüzetől a kereszt kemencéjében és oltárán kiszakajtott és megsült krisztusi Testet jelenti. A bor pedig azt a Vért, amelyet a kereszt présében a szőlőfürtből, vagyis Krisztus testéből a taposó zsidók sajtoltak ki.[5] 4. Végül gyönyörűen jelképezi Krisztus titokzatos testét, vagyis az örök életre előrerendelt hívek sokaságából. mintegy sok búzamazgóból és szőlőbogyóból egybegyűlt Egyházat.

3. Amikor tehát az oltárhoz járulsz, vigyázz, nehogy ingadozz, s megtántorodjál, mint a nádszár, azaz a természetes ész szülte érvekre és emberi okoskodásokra támaszkodni próbálkozó vak. S nehogy azt kérdezd, miképp lehetséges ez? A zsidók vitatkoztak így egykor, s több tanítvány botránkozva vonult vissza Jézustól.[6] Te az Istennek vedd alá magad, s elmédet az annyi bizonyágtól megerősített hit igájába fogd. Mit is kételkednél e Szentség felől, amelyet Krisztus oly világosan alapított, az apostolok hirdettek, amellyel a hithű szentatyák annyi századon keresztül éltek, amelyet annyi szertartással, csodával, jellel és törvénnyel, mintegy kézzel fogható bizonyossággal vettek körül?!

Vedd el az Egyháztól ezt a Szentséget, s meglátod, mi lesz ezen a világon egyéb, mint tévedés és hitetlenség, a keresztény nép pedig csorda módjára szétszóródik, s bálványimádásba süllyed, mint a többi hitetleneknél is látjuk.

Az oltáriszentségben áll az Egyház, erősödik hitünk, virágzik a kereszténység és az isteni szolgálat. Ezért mondja Krisztus: Íme, én veletek vagyok a világ végezetéig.[7]

4. Továbbá azt is jegyezd meg magadnak, úgy illett, hogy elrejtőzött Krisztust adjon nekünk az Atya. Mit érne hited, ha a maga látható alakjában jelenne meg neked Krisztus? Biztosan és kényszer hatására imádnád. Am miképp viselhetné el testi szemed ezt a nagy dicsőséget? Ki olyan oktalan, hogy azt állítaná, hogy nyers húst és valóságos emberi vért ehetnénk és ihatnánk?!

Távozzék tehát minden kétely, mert -- miként egykor az Istenség szűzi méhben rejtőzött, és az Isten Fia az emberi test fátyola mögött látható módon jelent meg a világon, -- úgy az Istenséggel egyesült és megdicsőült emberség is a kenyér és a bor színe alatt rejtőzik, hogy hozzánk, halandókhöz alkalmazkodni tudjon.[8]

=====

2. § Milyen elhatározással és készüllettel Szentmisére készülés járuljunk az oltárhoz?

5. Másodszor, vizsgálj meg magad, mily szándékkal és előkészülettel kell az oltárhoz járulnod? Épp ezért vizsgálódj és eszmélkedj lelkiismereted házában, s legyen gondod rá, hogy lelkedben olyan belső rútság, avagy testedben külső szennyfolt ne legyen, ami bánatná a szentek Szentjének szemét.

Elsőbbit is gondolj lelked gonoszságaira, s fontold meg, mennyi rosszat követtél el kiskorodtól kezdve, mennyi jót hanyagoltál el, mily rövid az élet, mily bizonytalan a halál, s mily kockázatos és veszélyes az út a jelen életben? Leginkább azon gondolkozzál újra és újra, nincs-e véletlenül, -- különben távol legyen tőled -- utolsó gyónásod és bánatod óta elkövetett halálos bűn, vagy bűnös szándék lelkeden? Meghalna tőle a te nyomorult lelked, s a krisztusi gyökértől és az Egyháztól elszakadnál. Mert ez az éltető kenyér és isteni eledel nem ad életet és táplálékot az elszakadt és elhalt tagoknak. A szentírás is igazolja: Nem tér a bölcsesség gonosz szándékú lélekbe, és nem lakik bűnnek adózó testben.[9]

Az ilyenek veszik ugyan a szentség alkotó elemeit, de nem az erőit, Krisztus kegyelmét és a szeretet Istenét. Ízlő szerveikkel magukhoz veszik, de nem használ lelküknek. A gyomorba megy, nem a lélekbe. A bennünk rejlő állapot minden ártalom nélkül lenyeli, azonban nem élteti a lelket, s nem egyesül vele s nem kapcsolódik belé. Ellenkezôleg, undortól üzetve maga Krisztus hányja ki az ilyet, mint a szennyest, állatoknak és madaraknak szánt hullát. Vagyis a sátánnak

Szent Bonaventúra Életem Krisztus
adja megkínzásra a szerencsétlen lelket, amint Júdásról is írva van:
És a falat után mindjárt belé méne a sátán.[10]

Epp ezért, ha effélék tartanak béklyóban, vigyázz, nehogy valami okból, vagy szükségből kellő töredelem, gyónási szándék, avagy előzetes szentgyónás nélkül az oltárhoz járulni merészelj, mert rettenetes az élő Isten kezeibe esni.[11]

6. De jaj, mennyi ma a szerencsétlen és a maga üdvösségével nem törődő pap! Úgy eszik Krisztus testét az oltáron, mintha állati hús lenne. Kimondhatatlan utálatosságok terhelik és mocskolják be őket. Nem restellik szennyes kézzel és mocskos ajakkal érinteni és megcsókolni az Isten és a Szűz Mária Fiát! Hát ha ezek áldozatát elfogadja az Isten, ki merem mondani, hogy hazug és bűntárs! [12]

S ami még rosszabb, napjainkban akkora romlottságra és ostobaságra tettek egyesek, hogy azt gondolják a szerencsétlenek, naponta ismételt és megújítani szándékolt bűneik szennyét és tisztátalanságát bánat és gyónás nélkül a napi szentmisében végzett áldozással kiengesztelhetik.

Nem papok ezek, hanem szentségtörők!

Nem keresztények, hanem eretnekek!

Mert ha helyes hitük lenne, vagy félnének a bűntől, vagy nem miséznének!

7. Másodszor, nemcsak a lélek, hanem a test tisztaságára is ügyelnünk kell. Azért vigyázz, ne lépj az oltárhoz tisztátalanul. S ezt nemcsak a szándékos és súlyos tisztátalanságról mondom, hanem az éjjeli, vagyis esetleges fertőzéstől is, amely eltilt a misézéstől, hacsak nagy szükség, vagy parancs nem kényszerít rá.

Ha az említett dolgok megtörténnek veled, de a szennynek, fertőzésnek nem voltál az oka előzetes vágyak felkeltésével, vagy rendetlen borozgatással, továbbá az emlékezet vagy a testi vonatkozású képzetek nem okoztak nagyobb lelki kárt, -- azt hiszem, misézhetsz, hacsak jobb belátásod másképp nem dönt. Különösen, ha valamely ünneppel kapcsolatos áhítatod, vagy egyéb ok miszésre készítetne.[13]

Amennyire teheted, kezed, s minden tagod tisztaságára is ügyelj. Ezért azt ajánlom, hogy minden embernél jobban mindenkor, de különösen, amikor misézni készülsz, ne csak a bűnös, rút és tisztátalan érintéstől óvakodj, hanem minden illetlenségtől és mocsoktól. Egészen szedd össze magad, hogy se tested, se gondolkodásod szét ne szóródjék!

Végül legyen szorgos gondod az egyházi ruhák és szent edények tisztaságára, hogy a legnagyobb tisztelet és gondosság övezze Azt, akit angyalok és arkangyalok rettegnek s imádnak.

=====

3. § Mekkora szeretettel és buzgalommal Szentmisére készülés járuljunk az oltárhoz?

8. Harmadszor, vizsgálj meg, mekkora szeretettel és buzgósággal kell az oltárhoz járulnod? Nemcsak a halálos bűnök, hanem a hanyagságból és lustaságból, figyelmetlenségből és szórakozottságból ismétlődő bocsánatosak is -- bár nem ölik meg a lelket -- néha lomhává, nehézkessé, álmataggá, kedvetlenné és alkalmatlanná tesznek a miszésre, hacsak szívünk lángoló tüzenek és a magunk hitványsága elismerésének erejével a Szentlélek lehellete és a szeretet tüze a bocsánatos bűnök porát és szalmahulladékát el nem fújja, s meg nem emészti.

Azért vigyázz, s ne misézz közömbös, rendetlen és figyelmetlen lelküllettel. Méltatlanul áldozol, ha nem tisztelettel, összeszedetten és fegyelmezetten misézel.

Ezért mondja az Apostol: Ítéletet eszünk és iszunk,[14] amit aztán még nyiltabban feltár, amikor hozzáteszi: Ezért van köztetek annyi beteg, vagyis hitében állhatatlan, és erőtlen, vagyis halálos bűnben szenvedő, és alusznak sokan a lomhaságban és tétlenségben.[15]

9. „Ó, mily súlyos szorongás, ó, mekkora szorongás fenyeget mindenfelől! Méltatlanul misézni rettenetes ítélet, nagyobb hanyagságból, vagy megvetésből nem misézni meg kárhozatos bűn!” -- írja Szent Béda.[16]

Mert ha a pap halálos bűn nélkül és jó elhatározásainak erejében él, s ha nincs törvényesen akadályozva, továbbá nem tiszteletből, hanem hanyagságból hagyja el miszését, -- akkor, amennyiben rajta

Szent Bonaventúra Életem Krisztus
múlik, a Szentháromságot magasztalástól és dicsőségtől, az angyalokat örömtől, a bűnösöket bocsánattól, az igazakat segítségtől és kegyelemtől, a tisztítóhelyen szenvedőket enyhüléstől, Krisztus Egyházát lelki javaktól fosztja meg. Önmagát pedig a gyarlóságok és mindennapi bűnök ellen való orvosságtól és a belőlük való gyógyulástól. Szent Ambrus mondja: „Ahányszor kiontatik Krisztus vére, mindannyiszor a bűnök bocsánatára ontatik ki: mindig vennem kell, hogy mindenkor megnyerjem bűneim bocsánatát; minthogy állandóan vétkezem, folyton szükségem van orvosságra.”[17]

Továbbá megfosztja magát a szentáldozás gyümölcseitől, amilyenek: a bűnbocsánat, a bűn fullánkjának lelohadása, belső felfrissülésünk, Krisztusba és az ő testébe való beiktatásunk, erényeink erősödése, felfegyverkezésünk a gonoszlélek ellen, hitünk bizonyossága, reményünk növekedése, szeretetünk felkeltése, áhítatunk gyarapodása és az angyalok társasága.

Ugyancsak nem teljesíti nagy méltóságával járó kötelességeit, nem gyakorolja a köteles isteni szolgálatot. Márpedig írva van: Átkozott ember, aki Isten művét hanyagul végzi.[18]

Nemkülönböztet megveti Krisztusnak az Öltáriszentségre vonatkozó parancsát. Ezért fenyít Jézus: Ha nem eszitek az Emberfia testét, és nem isszátok az ő vérének, nem lesz élet tibennetek.[19]

Elveti földi zarándoklásának útiéledelét, s halálveszedelemnek teszi ki magát, mert ha nem vesszük Krisztus testének táplálékát, életünk fenntartóját, olyanok leszünk, mint az elszáradt tag, amelyhez nem jut el a testi étel táplálóereje.

Végül, amennyiben rajta múlik, kiüresíti az isteni szolgálatot és a Teremtőnek járó imádást, minthogy hálátlan Isten jótéteményeiért. Ebben az értelemben mondja a Szentírás is: Ha azonban valaki tiszta is, ti. a halálos bűntől, és úton sincs, vagyis egyébként sincs gátolva, s mégsem készíti el a fázét: irtassék ki népéből, mivel nem mutatta be az áldozati ajándékot az Úrnak; az ilyen ember viselje bűnét.[20]

Tehát minden erőddel azon légy, hogy jócselekedetek gyakorlásával, töredelmes könnyekkel és lángoló buzgósággal minden lomhaságot és hanyagságot kiűzz magadból, nehogy vád érjen ily nagy adományok megvetése miatt.

10. Ha pedig szeretetre akarsz gyulladni, erre a kettőre ügyelj: 1. annak a végtelen szeretetnek tűzére, amelynél fogva a végtelen Jóság érted, bűnös féregért oly szívesen viselte a kereszttel megpróbáltatását, 2. a legméltóságosabb Test édességes vételére és a Vér ivására.

Elsőbbit elmélkedj Krisztus haláláról, s keresd, mi oka lehetett? Nem lehetett más oka, mint a mi megváltásunk szükségessége. Minden törvény halálra ítéli a felsőbbség megsértésével vétkezőt. Minthogy bűneink miatt halálra vagyunk méltók, -- hogy az emberi nyomorúságunkon könyörülő és halálunktól megkímélő Isten kiegyenlítse ezt a nagy bűnt, úgy rendelkezett, s engedte meg őseinknek: az emberek halála fejében állatokat öljenek le, s Neki dicsérő és engesztelő áldozatokat mutassanak be. Valahányszor vétkeztek, annyiszor kellett áldozatot bemutatniuk.

Mindezek jelképek és árnyak voltak[21] mindaddig, amíg Krisztust, az emberi nem fejét közénk nem küldte az Atya, az élő és ésszerű áldozatot, a büntelent, aki szeretetből minden emberért halálra ajánlotta magát, hogy bennünket a haláltól megváltson. Mivel azonban ez a halál eleget tett minden elkövetett és elkövetendő bűnért, nem kellett többször meghalnia.[22] Elég, ha testének egyetlen áldozatát, amelyet annak idején egyszer értünk már meghozott. halála után itt hagyja, hogy bűneink tartozásaképp naponta titokzatos módon felajánljuk az Atya Istennek, s így megváltson a haláltól, amely halálnak vádjá mindennap ér bennünket bűneink miatt.

Ezért mondja Szent Ágoston: „Mindennap megismétlődik ez az áldozat, jóIlehet Krisztus csak egyszer halt meg, -- mert bűnt követünk mindennap, s bűn nélkül halandó gyarlóság nem élhet. Épp mert mindennap elesünk, áldozza fel magát Krisztus naponta titokzatos módon.”[23]

Tehát minden, ami a szentmisében történik, minden ékesség és szertartás, nem ábrázol egyebet, mint Krisztus kínszenvedését. Ezért kell mindenekelőtt Krisztus haláláról megemlékeznünk a szentmisében.

Szent Bonaventúra Életem Krisztus

Ebben az értelemben mondta maga Krisztus is: Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.[24] Szent Pál pedig: Mert valahányszor ezt a kenyeret eszitek és ezt a kelyhet isszátok, az Úr halálát hirdetitek, míg el nem jő,[25] ti. az ítéletre.

Amikor tehát az oltárhoz járulsz, mondd teljes szívedből:

11. IMÁDSÁG. Ime, mennyei Atyám, megemlékezvén egyszülött Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus haláláról, felajánlom Neked ezt az áldozatot, amelyet egykor Ő mutatott be értem és az egész világ üdvösségéért. Ime, Főlséged oltárára küldöm azt az élő adományt, amelyet Te nagy irgalmasságodban a kereszt oltárára küldtél, hogy értünk feláldozzad. Emlékezzél tehát az Ő szentséges véres verejtékezésére. Tekints korbácsütlegektől kegyetlenül ostorozott, arcul ütött, kék foltoktól dagadt, köpésekkel beszennyezett, vérrel folyó, tövisektől felszakított, szögektől átszégzett, lándzsával átdöfött szűzi testére. Az a könyörületesség, amely Fiadat vonzotta, s arra készítette, hogy a kereszt oszlopán az egész világ bűnét mérlegelje, késztesse téged, Atyám, arra, hogy könyörülj rajtunk, szerencsétleneken. Ne a mi bűneinket tekintsd, Urunk, hanem a Te Krisztusod ábrázatát. Nem a mi érdemeinkben, hanem a te nagy irgalmasságodban bízva terjesztjük színed elé könyörgéseinket.[26]

12. Másodszor, ha szeretetre akarsz gyulladni s Iángolni, elmélkedj Urunk szentséges Testének édességes vételéről, s lásd, mily jó és kegyes az Ő lelke irántunk,[27] mily találó és hasznos étető táplálékról gondoskodott nekünk a mi mennyei Atyánk.

Az eszes teremtmény úgy van teremtve, hogy befogadhassa Isten jóságát, s részese lehessen. Ebből a részesedésből kell megélnie és a boldogságra eljutnia. Enélkül, pusztán önmagától, a semmi és az örök halál felé haladna, ha étető eledellel folyton nem táplálkoznék, vagyis isteni erőben és kegyelemben nem részesülne. Ezt a részesülést azért nevezem étkezésnek, mert amint az állati test étel révén erősödik és kövéredik, vesz fel hőt és életerőt, éppúgy táplálja, erősíti, gyűjtja lángra és élteti az eszes lélek vágyóképességét és értelmét Krisztus lelke, lelkünk nélkülözhetetlen élvezete.

S amint az angyalok az örök hazában csordultig isznak a világosság örök és élő forrásából, és betelnek az Isten házában dús javaiból,[28] úgy rendelte az örök Bölcsesség is, hogy az ember eszes lelke, amelyet oly kegyesen megváltott és kegyelemben felmagasztalt, s hasonlóvá tett az Isten angyalaihoz, abból a kenyérből egyék, amelyből az angyalok táplálkoznak, s amely nélkül se ember, se angyal nem élhet.

S mindezt nekünk, kisdedeknek alkalmas módon. Lehetetlen ui., hogy ebben a halandó testben a maga alakjának, vagyis Istenségének keménységében ízleljük az élet kenyerét. Hogy azonban ehető eledelt adjon, megfelelőbb alakban, a testi kenyér és bor színe alatt adta.

Az angyali és a testi kenyér és étkezés hasonlatossága alapján adta, hogy amint az angyalokat, az élő lelkeket a megtestesült Igével táplálja, úgy etessen bennünket, halandó embereket is az Oltáriszentségben magunkhoz vett megtestesült Igével. Írva van: Angyalok kenyerét ette az ember.[29] S másutt: Én vagyok az élő kenyér, mely a mennyből szállottam alá.[30]

13. Ugyancsak fontold meg, mekkora gondja van az Istennek az állati testre, amikor mindegyiknek megfelelő eledelt juttat. Ugyanígy gondoskodik az Ő legnemesebb titokzatos testéről, vagyis az Egyházzal, amelynek Krisztus, az Isten Fia a feje. Nem is táplálkozhat s élhet másból, mint a főből, ahogy az összes tagok, vagyis az igaz, az egyesített és Krisztusban, a főben egymáshoz tartozó tagok is az Ő szelleméből és szeretetéből táplálkoznak az egységnek és békének ebben a Szentségében.

De éppen ebből következik: amint a testben sincs élet a megfelelő eledel felszívódása, testté-válása nélkül, éppúgy eszes lelkünk sem él lelki értelemben ennek a neki megfelelő lelki eledelnek magunkhozvétele és felszívódása nélkül. Ezért mondja Krisztus: Aki engem eszik, érettem él.[31]

Ez a különbség a testi és a lelki étkezés között. Ott az élet az étkezőnek a lényegébe olvad, s táplálékává válik, itt viszont az étkező kapcsolódik bele Krisztusba, kerül Krisztus lelkének egységébe és szeretetébe. Ezért mondta az Úr Szent Ágostonnak: „Nem én olvadok beléd, hanem te olvadsz énbélem.”[32] vagyis az én hasonlatosságomra,

Szent Bonaventúra Életem Krisztus
jóságomra, szentségemre, stb. alakulsz, mint a tűz a maga
hasonlatosságához alakítja a vasat.

=====

4. § Miért járulunk az Úr oltárához? Szentmisére készülés

14. Negyedszer és utóljára vizsgálj meg magad, miért, mi okból járulsz az Úr oltárához? S itt két dologra légy figyelemmel: 1. a tiszta érzületre és szent vágyra, 2. a kellő szándéokra és a szükséges elhatározásra.

Elsőbbit lásd tehát, mi után vágyódjál, nehogy a kapzsiság, félelem, hiú dicsvágy, megszokottság, vagy valami világias tetszelgés, ideiglenes érdekek vezéreljen az Úr oltárához. Napjainkban úgyszólván sokan kárhózatokra élnek vissza azzal, ami különben üdvösségükre adott. Jaj, jaj, Uram, Istenem, mily szerencsétlenek járulnak ma a szent rendekhez és az isteni titkokhoz! Nem a mennyei, hanem a földi kenyeret keresik! Nem a lelket, hanem a hasznot! Nem az Istennek járó tisztelgetést, hanem a maguk igyekezetét! Nem a lelkek üdvözítését, hanem a pénzzel való üzérkedést! Nem Krisztusnak akarnak tiszta szívvel és testtel a szent titkokban szolgálni, hanem élvezni, gazdagodni, büszkélkedni, bujálkodni Krisztus atyai örökségében. Az egyházi méltóságok hajhászásával járó sok perlekedéssel és simóniával inkább rabolják állásukat, mint tisztességesen szerzik. Nem az Isten hívja őket, hanem a gonoszlelek ösztökéli.[33]

15. Azonban te, Isten embere, irányítsd jámbor érzületedet és vágyaidat Istenre, s lásd, mily érzülettel és vágygal kell vonzatnod a szentséges titkok bemutatásához.

Először is vonzzon a bűntudat és bűnvád, s bízzál abban, hogy a szentmise engesztelő áldozata révén megtisztulsz minden bűnödötől.

Másodszor gyarlóságod látása és szemlélete, hogy őt orvosként hívogasd, s meggyógyítsd minden betegségedből.

Harmadszor szorongatásodnak nyomasztó érzése, hogy ő, aki mindent megtehet, minden viszontagságodból hamarabb megmentsen és megoltalmazzon.

Negyedszer valami kegyelem vagy lelki áldás kiesésének vágya, hogy Tőle, akinek semmit sem tagad meg az Atya, meg is nyerhesd.

Ötödik háláadás a neked és másoknak juttatott minden mulandó és lelki jótételényért, mert semmi egyebünk sincs, amit Istennek adhatnánk mindazért, amit nekünk adott, csak az, hogy vegyük az üdvösség kelyhét és dicsérő áldozatot mutassunk be,[34] vagyis magát Jézus Krisztust.

Hatodszor a felebaráti szeretet és együttérzés, mert az élők üdvösségéért és a holtak nyugalmaért semmi sem jár közbe hatásosabban, mint Krisztusnak a bűnök bocsánatára kiontott vére.[35]

Hetedszer Isten és a szentek dicsérete, mert semmivel sem dicsérhetjük méltóbban Istent és a szenteket, mint ha Krisztust szentségi úton a mennyei Atyának felajánljuk és feláldozzuk.

Nyolcadszor az Isten iránt való szerelem és szeretet, hogy őt magadhoz hívd, és a lelki táplálék vételében gyönyörrel megöleljed.

Kilencedszer a kegyelem növekedésének és szomjazásának vágya, mert ez a szentség a kegyelem és a megszentelődés kútfejét és az üdvösség szerzőjét tartalmazza, az Úr Jézus Krisztust. Ezért nevezzük Eucharisztianak, azaz jó kegyelemnek.[36] A többi szentségek lelkünket szentelő kegyelmi folyók és patakok.[37]

Tizedszer égő vágy és óhajtás, hogy egész lelkeddel kívánj ennek a kitörő szeretetnek és édességes táplálkozásnak erejéből szentté válni és a test s a lélek minden szennyétől megszabadulni, megmenekülni minden veszedelemtől és kísértéstől, s elválaszthatatlanul egyesülni üdvözítő Krisztussal, és megmaradni az Ő szeretetében. Amint Krisztus is mondja: Atyám! akiket nekem adtál, akarom, hogy ahol én vagyok, ők is velem lehessenek,[38] hogy egyik legyenek, amint mi egyik vagyunk, én öbennük, te meg énbennem, hogy tökéletesen egyé legyenek.[39]

16. Másodszor legyen gondod a kellő szándéokra és elhatározásra mindabban, amit cselekedned kell. Hármat kell a szent mise előtt megfontolnod: 1. Istent imádod, 2. Krisztus haláláról emlékezel, 3. az egész Egyházat segited.

Először gondolj arra, hogy Istent imádod. Az imádás egyedül

Szent Bonaventúra Életem Krisztus Istent illeti. Nem egyéb, mint a szolga köteles tisztelete a legfőbb Teremtő iránt, aminek következtében nemcsak javainkat, hanem önmagunkat is fel kell áldoznunk az ő tiszteletére, s ha kell, meghalunk az ő kedvéért, hogy ezzel is elismerjük jótéteményeit és irántunk való jóságát. S mindezt töredelmes szívvel és megalázkodott testtel kell tennünk. Teljes odaadással, tettel és készséggel, mozdulatainkkal és jelekkel kell leborulnunk őfelsége szeme előtt, és áldozatokkal és adományokkal tisztelnünk őt. Minden reményünket és vágyunkat reá, végső célunkra irányítsuk, akiért van minden,[40] s tőle várunk -- az ő igazságos és tetszése szerint való visszafizetésére hagyatkozva -- minden érdemet és jutalmat jó és rossz tetteinkért.

A többi szenteknek tisztelettel és áhítattal adózunk, amit szabatos szóval tiszteletnek nevezünk, s ami sem szolgálatot, sem imádást nem jelent, hanem csak kérleljük és segítségül hívjuk őket Isten után, hogy támogassák ügyünket Istennél. Minden tisztelet Istentől jár nekik, akivel egyesülve vannak.

17. Ellenben Istent határtalanul kell félnünk, tisztelnünk és szeretnünk.

Először is mindenhatósága és igazságossága miatt, amelynek erejében teljes joggal kárhoztathat és üdvözíthet, amiért mindennél iobban kell félnünk őt. Ebből a félelemből fakad a bánat, a szeméremérzet, a sok fohász, könny, sóhaj, könyörgés, böjt, önfegyelmelés, zarándoklat, s hasonló.

Másodszor bölcseségére és fölségére való tekintettel kell tisztelnünk őt. Ebből a tiszteletből fakad a hódolat és odaadás, térdhajtás és meghajlás, arcra-borulás, imádság, tisztulás, felszentelés, a szent edények tisztasága, a szent ruhák ékessége, és dísze, az ünnepek, szertartások, gyertyák és lámpák pompája, a zsoltárok, himnuszok és szentolvasmányok, stb.

Harmadszor jósága és kegyessége miatt kell szeretnünk őt. Ebből a szeretetből fakad a hálaadás, dicséret, himnusz, áldás, szent fogadalmak, tömjénezés, stb.

18. Vigyáznod kell, hogy az istentisztelet gyakorlata nyomán bennünk is megszenteltesse az Isten neve,[41] hogy szent életünkben megdicsőíttessék a világban, az egész földkerekségen növekedjék az Isten szolgálata és tisztelete, megismerje az egész világ, hogy mi tiszteljük és szolgáljuk igazán az egyedül igaz Istent és az Üdvözítő Jézus Krisztust.

19. Figyelned és emlékezned kell Krisztus halálára. Erről azonban már szoltunk fentebb a 10. pontban.

Továbbá, legyen szándékos segíteni az egész Egyházon. Imádkozzál a pápáért, bíborosokért, pátriárkákért, érsekekért, püspökökért, hittudósokért, hitszónokokért, papokért, az egyházi rendért, a monostorok és szerzetesek tagjaiért, és Krisztus minden szolgájáért.

A királyokért, vezérekért, fejedelmekért s a többi nemesekért.

A szűzekért, özvegyekért, árvákért, zarándokokért, foglyokért, csapásokkal sújtottakért, gyengékért, betegekért, s Isten összes népeiért.

A pogányokért, szakadárokat, eretnekekért, hogy az igaz Istenhez és az Egyházba térjenek.

Végül, különösen imádkozzál a magad ügyeiért, kedves szüleidért, vérrokonaidért, barátaidért, mindazokért, akik imádságodba ajánlották magukat. Leginkább tenmagadért.

És ha a felsorolt hívek közül, kivált gyűlöletből, vagy ellenszenvből bárkit is kizársz, hogy ne legyen részese a nagy titoknak, -- halálosan vétkezel, mert gyűlölettel a szívedben végezted a szentmisét.

=====

A töredelem és szentgyónás, a közvetlen Szentmisére készülés előkészület és misemondás

1. Ezek előrebocsátása után, miután a fenn mondottak fontolgatása tüzet gyullasztott[42] szívünkben, hányd ki és tisztítsd ki bűneid borseprűjét, és megtört és megalázkodott lélekkel idézd emlékezetedbe, mennyit vétkeztél gondolatlanul, szóval és cselekedettel. Mennyi jót mulasztottál el, amit meg kellett volna tenned, amit meg is tudtál

volna tenni.

Majd menj a lelki orvoshoz és atyához, mondd el bűneidet. Ne közös és általános bűnvallomásban, mint néhány eldurvult lelki teszi, ki általános szavak leveleibe takarja rendetlen bűneit a közös gyónásban, s minden szégyenérzet és fájdalom nélkül úgy mondja el, hogy akár az utcán is szégyen nélkül meggyónhatna. Ez nem gyónás, hanem csalás és nevetség.

Ha azonban meg akarsz gyónni, nyisd meg sebeidet, s szíved mélyéből mondd el világosan és nyíltan mindazt, amit utolsó gyónásod óta elkövettél. Ne csak a tetteket, hanem a múltadat beszennyező gonosz gondolatokat is. Ne csak a halálosakat, hanem a komolyabb bocsánatosokat is, hisz ezek is furdalják és bántják lelkiismeretedet. A többiek pedig rövid általánosságban és világosan gyónd meg.

2. Majd az elévített elégtétel után imádkozd el az öt mise előtti zsoltárt[43] a versekkel és könyörgésekkel. Ha van idő, mondd el a Summe Sacerdos kezdetű imát. Nagyon hatásos, jámbor és szent szöveg.

Aztán menj az oltárhoz, s gondold a kereszt felé haladó Krisztusra, s szegezd figyelmedet mindarra, ami Krisztus kínszenvedésében történt. Olvasd világosan és tisztán az olvasnivalókat, ne végy számos könyörgést, s ne olvass akár buzgóságból, akár saját vélekedésed szerint egyebet, csak azt, amit szentatyáink elrendéltek.

3. Amikor pedig a szent kánonhoz érkezel, szedd össze elmédet, nehogy különféle dolgokon járjon, s nagy igyekezettel figyelj a jelekre és cselekményekre, még nagyobb a szavakra, a legjobban a szándéokra. Mégpedig először azért, mert ily drága testet, másodszer mert ily dicsőséges lelket, harmadszor mert mérhetetlen Istenséget tartalmaz.

Az élőkért és holtakért való megemlékezésben (memento) ne hangosan és kiejtett szavakkal gondolkodjál, hanem csak elmédben fúsd át a neked kedves személyeket, a többiek pedig röviden összefoglalva említsd meg, s terjeszd ki szándékodat mindazokra, akikért a mise előtt imádkoztál, vagy imádkozni akartál.

Amikor pedig elérkezel az átváltoztatás szövegeihez (Qui pridie), irányítsd elmédet és szándékodat arra, amit Krisztus szándékolt az utolsó vacsorán, s az Anyaszentegyház akar.

A szentáldozásban állapodj meg kissé, s mondd minden szó és ajakmozdulat nélkül, csak úgy a szívedben:

4. IMÁDSÁG. Uram, ki vagy te, és ki vagyok én, hogy testem és lelkem nyomorúságos hajlékába merészellek küldeni? Miért is teremtettél engem, hogy ezt a kiengesztelésre váró jogtalanságot kövessék el ellened? Ezer év könnye és bűnbánata se lenne elég ahhoz, hogy ily kiváló Szentséget egyszer is méltóképp magamhoz vegyek. Mennyire méltatlan vagyok, én, nyomorult, aki mindennap vétkezem, javíthatatlan vagyok, s készületlenül járlok Hozzád. Ám végtelenül nagyobb a Te irgalmasságod, mint az én nyomorúságom. A Te kegyességében bízva merlek magamhoz venni.

Két dolog kell tehát főként az oltáriszentség megfelelő vételéhez: megsemmisülésig menő mélységes alázat, és a Krisztus kínszenvedésével való együttérzés.

5. Ha a szentáldozás után nem érzel lelki felfrissülést, lelki betegség, vagy halál jele. Tüzet rejtettél lelkedbe, s nem érzed a hőt. Mézet a szádba, s nem érzed az édességet. Ha viszont valamelyes vigasztalást érzel, ne magadnak tulajdonítsd, hanem az Úr mérhetetlen jóságának, amely a rosszakra is kiterjed, s a méltatlanokat is vigasztalja. S mondd szívedben: az én nyomorúságom bizonyosága, hogy elhalmozott jótéteményeivel. Ha nekem bűnösnek ilyet tett, mit tenne, ha életemet megjavítanám? Épp ezért teljes erőmből meg akarok változni, s mindig Hozzá ragaszkodom!

Ne hidd azonban, hogy ezt saját erődből is elérheted, -- hanem az ő kegyelme segít hozzá. Amit neked is, nekem is megadni méltóztassék az Úr. Amen.

=====

Jegyzetek

Szentmisére készülés

1. 1Kor 11,28
2. Kol 2,3

Szent Bonaventúra Életem Krisztus

3. Zsid 5,11: De quo nobis grandis sermo.
4. Vö. Lev 17,11. A régiék a vért tekintették a lélek, az élet hordozójának. Szent Bonaventúra itt csak hasonlatot használ, tehát a régi természettudományos felfogás nem befolyásolja gondolatmenetének lényegét.
5. Iz 63,2--3
6. Jn 6,53.67
7. Mt 28,20
8. Az 1--4. pontban foglalt tanítást lásd Szent Bonaventúra Breviloquium-ában P. VI, c. 9
9. Bölcs 1,4
10. Jn 13,27
11. Zsid 10,31
12. Nem az áldozat tárgy értékéről van szó. Ez független a pap egyéni életétől. A fontos, hogy érvényesen fel van szentelve, s megvan a helyes szándéka a szentmise bemutatásához. Ellenben a miséző pap egyéni haszna elmarad, ebből a szempontból nem kell Istennek a pap áldozati lelkülete, s megveti a bűnben élő pap álnokoskodását.
13. Az erkölcstudósok nézete szerint az akaratlan fertőzés miatt magábanvéve nem kell elhagynunk a misézést. Különösen, ha van rá okunk is. pl. mindennap misézni szoktunk, búcsút akarunk nyerni, valamely kegyelemért esdünk, stb., hogy a legkisebbet említsük. Vö. Alph., Theol. mor., 1. VI, tr. III, n. 172.
14. 1Kor 11,29
15. 1Kor 11,30
16. Vö. Comment. in I. Cor. 11,27.28
17. Libr. IV de Sacram. c. 6., n. 28.
18. Jer 48,10
19. Jn 6,54
20. Szám 9,13
21. 1Kor 10,11 és Ko1 2,17
22. Vö. Zsid 7,27; 9,25--26
23. de Consecr. 2.C. Utrum sub figura (72). Azonban tévesen tulajdonítják Szent Ágastonnak ezt a mondást, mert valójában Paschasius, de Corpore et Sanguine Domini c. 9. n. 1.-ből való.
24. Lk 22,19
25. 1Kor 11,26
26. Dán 9,18 Vö. Szent Bonaventúra--Scrotty Pál, Élet fája, Lignum vitae, n. 29.
27. Bölcs 12,1
28. Zsolt 35,9
29. Zsolt 77,25
30. Jn 6,51
31. Vö. Jn 6,58
32. Libr. VII Confess. c. 10., n. 16.
33. Ezekben a páratlanul kemény szavakban Szent Bonaventúra a maga korának súlyos hibáit ostromozza, amelyek ellen a középkor legnagyobb pápai küzdöttek. A felsőbb osztályok hatalmi törekvéseiket erősítették az egyházi vagyonnal, s akárhányszor képzetlen, gyenge jellemű, hivatástalan és anyagiasságú pártfogoltjaikat vagy családtagjaikat szenteltették pappá, püspökké, csak hogy a javadalmat maguknak megszerezzék. Az egyházi élet állandó javítása, a papnevelés komolyságának biztosítása segítette ki Krisztus egyházát ebből a szármalmas helyzetből. Az Egyháznak ma is legnagyobb gondja a papnevelés.
34. Zsolt 115,3--4
35. Vö. Mt 26,28
36. Euharisztia szoros értelemben hálaadást jelent a keresztény nyelvhasználatban. Minthogy az egyházi latin nyelvben gratiarum actioval fordították a hálaadást, a gratia szó pedig kegyelmet is jelent, többen jó kegyelemnek, bona gratia-nak, fordították az Euharisztia-t. Bonaventúra arra használja fel, hogy az Oltáriszentséget kegyelemforrásnak értelmezi.
37. A legnagyobb hittudósok is az Oltáriszentséget tekintik az összes többi szentségek központjának. Minden más szentség lépcső és előkészítés az Oltáriszentség vételére. Thom. III. 65,1. Bonavent., Breviloquium 6,3
38. Jn 17,24

39. Jn 17,22--23

40. Vö. Róm 11,36

41. Mt 6,9

42. Zsolt 38,4

43. Psalmi accessus néven ismerjük azt az öt zsoltárt, amelyet az Egyház a szentmise előtt papjaival imádkoztat. A 83. 84. 85. 115. és 129. zsoltárról van szó. A Summe Sacerdos kezdetű imát Szent Ambrusnak tulajdonítják, de valószínűbb, hogy Szent Anzelmé (vö. Oratio 29).

=====

A lelkiélet alapelvei

A lelkiélet alapelvei

Epistola de XXV Memorialibus

Bevezető

Krisztusban szeretett N. Testvéremnek, Bonaventúra testvér, testvéred az Úrban! S bárkinek, aki már levetette a régi ember ,[1] hogy Krisztusnak éljen, s meghaljon a világnak!

1. Kedves Testvérem az Úrban! Még amikor Nálad voltam, igen nagyon kértél, hogy idővel buzdító lelki levelekkel keresselek fel. Tudtam, testvér, hogy szavaiddal égő parazzsat gyűjtesz a fejemre.[2] Minthogy oly kedvesen kértél, alázatos esdeklésed annyira legyőzte kemény büszkeségemet, hogy megígértem, amit kívántál. Bár jobban illenék, ha tőled kapnám ezeket, mintsem én irányítsak hozzád efféléket. Ha már kedvességed arra kényszerít, hogy ebben a tekintetben balga legyek,[3] amennyire tehetem, megkísérlem teljesíteni kérésedet. Nem írok semmi különöset, csak azt, amit -- bár nyersek és egyszerűek -- magamnak egybegyűjteni akartam, s amelyekből legtöbbet már jól ismersz.

Hogy szereteted és Kedvességed köszöntése után a tárgyra térjek, -- amint a tapasztalat tanítja, senkisémet szolgálhat addig tökéletesen Istennek, amíg a világtól teljesen elszakadni nem törekszik. Ha követni akarjuk Megváltó Urunkat, a próféta szónak kell engedelmességnünk, s megoldoznunk az istentelenség kötelekeit, megoldanunk az iga kötelekeit,[4] vagyis a földi cselekedetektől megszabadulnunk, s szabad léptekkel követnünk Megváltónkat, mert az Apostól tanúsága szerint: Aki Istenért harcol, nem bocsátkozik világi dolgokba, hogy annak tessen, akihez szegődött.[5]

2. Sohase engedjük tehát szívünket világi dolgokkal foglalkozni, hacsak istenszerelmre és szeretetre nem keltik érzelmeinket. Mert ha kelletténél többet foglalkozunk a múltó dolgok változatos sokféleségével, lelkiünket szétszórjuk, s nemcsak lelki békénk kedves nyugalmit zavarjuk meg, hanem a bennünk támadt képzetek nyomán zavaró megrázkódtatás és kellemetlenség is háborgatja csendjét. Inkább vessük le a földi vágyak súlyos terhét, s késedelem nélkül fussunk ahhoz, aki hív bennünket, aki a lelkek dús tápláléka és legfőbb békéje, mely meghalad minden értelmet.[6]

3. Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik fáradoztok és terhelve vagytok, -- mondja -- és én megennyhítelek titeket.[7] Ó, Uram, mire van szükséged? Miért hívsz? Mi közöd neked mihozzánk? Ó, valóban kegyes szavak: Jöjjetek hozzám, -- úgymond -- és én megennyhítelek titeket. Ó, Istenünk csodálatos méltányossága, ó, kimondhatatlan szeretete! Ki tett valaha is ilyet?! Ki hallott, ki látott valaha ilyeneket?[8] Íme, hívja ellenségeit, lelkesíti az ellene vétőket, csalogatja a hálátlanokat.

Jöjjetek hozzám mindnyájan, -- úgymond -- és tanuljatok tőlem, vegyétek magatokra az én igámat, és nyugalmat találtok lelketeknek.[9] Ó, legédesebb szavak, ó, kedves szavak, ó, isteni szavak és áthatóbbak minden kétélű kardnál,[10] egész bensőnket átható és rendkívüli édességgel betöltő, az elmének és a léleknek eloszlásáig ható szavak![11]

Most serkenj, keresztény lélek, e nagy jószág szerelmére, e nagy édesség kellemességére és e nagy kegyesség illatának élvezésére. Bizonyos, aki ezt nem érzi, beteg, elhidegült, halálhoz közeleg.

Gyulladj lánggra, lelkem, kérlek, gyarapodj, élvezz édességet a te

Szent Bonaventúra Életem Krisztus
Istened irgalmasságában, Istened jóságában, Jegyesed szeretetében!
Lángolj szerelmesed tüzétől, gyarapodj szerelmedtől, édesedjél ízétől.
Senki se tiltja, hogy behatolj hozzám, lefoglald és ízleld! [12]

4. Mit keresünk, mit várunk, mit kívánunk még? Ebben az egyben van minden javunk. De jaj, ó, csodálatos oktalanságunk, szerencsétlen betegségünk, undorító eszelősségünk! Nyugalomra hívnak, s munkára meggyünk; üdülésre szólítanak, s fájdalmat keresünk; örömet ígérnek, és szomorúságra vágyunk. Egyszóval: szerencsétlen betegségünk, s nyomorúságos elvetelkültségünk! Csaknem érzéketlenekké váltunk, alábbvalók vagyunk a bálványoknál, mert szemünk van s nem látunk, van fülünk s nem hallunk, [13] van eszünk s nem különböztetünk, a keserűt édessé tesszük, az édeset keserűvé. [14]

5. Ó, Istenem, honnan nekünk ekkora elvetemültség helyrehozása, s honnan az elégtétel ekkora megbántásért? Biztos, bennünk semmi efféle nem találunk, hacsak a te adományodból meg nem kapjuk. Egyedül te tudsz megjavítani bennünket, egyedül te tehetsz eleget bűneinkért, aki egyedül ismered alkatunkat, Üdvünk és Megváltásunk, s aki csak azokkal teszed mindezt, akik a mélységben nyomorultan látják meg magukat, s a felemelkedést egyedül tőled remélik.

6. Emeljük fel tehát elménket Istenhez, a magaslatokra, s lássuk meg, hol nem feküdtünk le? [15] Mert aki a maga helyzetét fel nem ismeri, hogy akarjon felkelni? S amint felismertük, azonnal kiáltunk a mélységből erősen Istenhez, [16] hogy felénk nyújtsa irgalmasságának segítő kezét, amely soha sem rövidülhetett meg megszabadításunkban. [17] Ne veszítsük el, kérlek, bizodalunkat, amelyre nagy jutalom vár. [18] Járuljunk azért bizatommal a kegyelem trónja elé, [19] elérvén hitünk célját, lelkünk üdvösségét. [20] Egy percig se habozzunk. Most már az élet hívogat, az üdvösség vár, nyomorúságunk készletet belépnünk. Mit csinálunk tehát? Mit lustálkodunk? Miért késlekedünk?

Siessünk bemenni az örök boldogság nyugalomába, ahol a nagy, kifürkészhetetlen és csodálatos dolgoknak se szeri, se száma. [21] Gondoljon szívünk Jeruzsálemre, [22] -- kérlek -- sóhajtozzunk hazánk után, igyekezzünk föl anyánkhoz. [23] Lépünk az Úr hatalmába, s meglátjuk szelíd királyunkat uralkodni fölötte, s elolvad szívünk az ő irgalmasságában.

7. Teljes szívvel adjunk tehát hálát neki, aki nem nézte hálátlanságunk hiányát, nem vonta meg tőlünk irgalmas kegyességét, vágyat keltett bennünk, hogy fussunk az ő parancsainak útján, [24] amely vágy nélkül senki sem haladhat rajta. Ezt a kötelességünket tehát nem szabad lebecsülnünk, hanem komolyan kell vennünk, hisz a próféták legkiválóbbja, Dávid vágyott utána, mondván: Lelkem epedve óhajtja ítéleteidet minden időben. [25]

Mivel azonban ez a vágy gondatlanságunk és hanyagságunk lomhasága folytán néha nagyon legyengül, arra gondoltam, hogy buzdításul lejegyzem azokat az emlékeztető elveket, amelyekből kitűnik, mit kell kerülnünk, mit pedig követnünk. Ha ezeket naponta eredményesen s kellő lelküllettel átgondoljuk, visszanyerjük régebbi erőnket, az istenszeretben addig növekszünk fáradhatatlanul erényeink és kegyelmeink révén, mígnem az örök halmok tökéletes kívánsága [26] fel nem éled bennünk.

Előbb nyolc általános emlékeztető elvet állítunk fel, majd utána a többi részletes elveket.

=====

Általános emlékeztető elvek

Lelkiélet alapelvei

Megvannak az ifjúság kipróbált erényei és az üdvösség lépcsői, amelyeken kétségtelenül az erényes tökéletességre és a dicsőség csúcsára emelkedhetünk, ha híven gyakoroljuk. Ezek: a szent szemérmesség minden beszédünkben és tettünkben, hallgatagság, készség az engedelmességre, gyakori imádság, a tétlenség és a szétszórtság kerülése, tiszta és gyakori gyónás, szolgálatkészség és a haszontalan társalgások kerülése. Ragyogó drágakövek ezek, amelyek Isten, az angyalok és az emberek előtt kedvessé teszik birtokosaikat. Midőn azonban tetszett annak, aki engem anyám méhétől fogva kiválasztott és választja által meghívott, hogy kinyilatkoztassa bennem Fiát, [27] a nyomorúságos egyiptomi szolgaságból átvezetett az Isten fiainak

Szent Bonaventúra Életem Krisztus szabadságára, [28] és az új ember útjára tettük a lábunkat, amely út az alázatosság félelme és szeretete közé van rendelve, -- akkor az alázatosság ugyanazon útján kiválóbb fokra emelkedhetünk, magasabb dolgokban gyakorolhatjuk magunkat. Ezek közül néhány emlékeztetőt idevetek.

=====

Részleges emlékeztető elvek

Lelkiélet alapelvei

1. Fojtsd el rendetlen kívánságaidat!

Elsőnek mindenekelőtt neked, kívánságokkal teljesnek, követned kell üdvözítőnk nyomát, hogy minden reményedet az Úrba helyezzed, s fölhagyj a jelen világ összes vigasztalásaival.

2. Írtsd ki bűneidet!

Másodszor, minden rossz hibádtól és kívánságodtól, amennyire emberi mivoltunk megengedi, törekedj teljesen megtisztulni, hogy minden rosszaságod és gonoszságod kovászatól megtisztulj, [29] és az élet újdonságában kövesd Krisztust. [30] Amíg ui. gonoszságod bilincseit össze nem zúzod, sötétségtől terhelt lelked nem emelkedhet a mennyekiekhöz.

3. Vágd szét kötelékeidet!

Harmadszor, oldj meg minden külső köteléket, hogy lelked teljesen Istenhez láncolhasd.

4. Viseld türelemmel szenvedéseidet!

Negyedszer, a világ minden üldözését egyenlőképp viseld a Főlséges szerelméért, sőt amennyire lehet, mind elfogadd az Úr tiszteletére, s mondj le a mulandó örömekről, a szenvedésnek pedig örvendjél, abban a tudatban, hogy valamennyi vétkeid tisztulását és lelked elkészített javát szolgálja.

5. Semmit se gyűjtsd magadnak!

Ötödször, minthogy úgy érzed, hogy Alkotódat és a mindenség Teremtőjét megbántottad, semmilyen teremtményért felelősséget ne vállalj.

6. Légy szegény, és vesd meg magad!

Hatodszor, vesd meg önmagad, s kívánd, hogy mások is megvessenek. Buzgólkodj a szent szegénység megtartásában. Mindened, amid van, kemény, ócska és takarékos legyen, amennyire teheted. Ne bíráld a többi, hanem örülj és örvendj a testvéri vigasztalásoknak. Ha kell, járj kedvükben és engedelmeskedj nekik. Tartsd őket minden vigasztalásra méltónak, hacsak -- ami távol legyen -- oly Istenbántást nem észlelnél, ami semmilyen mentséget nem érdemel. Ezt egész lelked együttérzésével és félelmével fájlald, amennyire csak teheted.

7. Kerüld a megtiszteltetést!

Hetedszer, minden időben félelemben élj, ennek a világnak hízelgését, tiszteletét, dicsőségét és előnyeit, a dicsőség hajnalhasadását, mint gyilkos kórt minden erődből kerüljed, s állj meg magadban, csak magadat tekintsd. Mert ha tökéletesen nézed a magad dicsőségét, semmiféle belső vagy külső ellenség nem árthat neked.

8. Légy igazán alázatos!

Nyolcdszor, annak szerelméért, aki az összes mennyei, földi és földalatti dolgok Uraként értünk a legszegényebb szolga alakját vette fel, s benne önként az emberek hatalmának vetette magát alá, -- alázd meg magad, s minden embert uradnak tekints, önmagadat pedig őszintén mindenki szolgájának lásd, s minden emberi vonatkozásban szolgának értékelj. Így mindenki iránt állandó nyugalmat és békét nyersz, a botrányt pedig teljesen elkerülöd.

9. Őrizz meg lelki békédet!

Kilencedszor, semmivel se törődj, ami lelki hasznoddal nem jár. Vagyis, semmi külső vagy belső dologgal ne legyen gondod, s semmibe bele ne keveredjél, amiben nem találod lelked javát, s ne engedd, hogy

bárki is belekeverjen effélebe. Csodálatos rejtély és titok ez a tapasztalatlanoknak!

10. Őrizd érzékeidet!

Tizedszer, minden szempontból ōrködj látásod, ajkad s többi testi érzéked fölött, hogy semmit se akarj egészen látni, hallani vagy érinteni, csak ami lelked hasznára válik. Nyelvedet is tökéletesen fegyelmezd meg, hogy semmit se beszélj, csak ha kérdeznek, vagy világos szükség avagy hasznosság rá nem kényszerít. Akkor is tisztelettel és félelemmel, lelki édességgel, röviden és halkán, s ha teheted, mindig kerüld a bőbeszédűséget, s tehetséged szerint előzd meg még az alkalmat is reá.

11. Szeresd a magányt és a virrasztásokat!

Tizenegyedszer, kívánczozál a kedves és szent magányba. A virrasztást pedig mindig nagyra értékeld, s olyankor a szavakra figyelve, az áhitat tüzeiben és mély alázatossággal ajánld Istennek imádságaidat.

12. Szeresd az isteni szolgálatot!

Tizenkettedszer, amikor a szent zsolozsmát kell végezned, oly nyugalmat teremts magadban, hogy minden földi dologról elfeledkezzél, és a mennyei titkokra irányítsd elmédet. Akkora áhitattal, tisztelettel, örömmel és félelemmel végezd, mintha az angyalok seregében lennél, s velük ajánlanád fel dicsérő énekeidet az Isten színe előtt.

13. Mindenek fölött tiszteld a dicsőséges Szüzet!

Tizenharmadszor, dicsőséges királynőnket, Urunk Anyját mindenkor a legnagyobb tisztelet érzelmeivel övezd. Minden szükségedben, veszedelemben és szorongatásodban hozzá, a legbiztosabb menedékhez fordulj, az ő védelmének oltalmát ostromold. S hogy őt közbenjáródnak megnyerd, a legnagyobb áhitattal s biztonsággal tedd az Irgalmasság Anyjának kezébe ügyedet, és naponta igyekezz különös és kiváló tiszteletedet bebizonyítani. Hogy pedig áhitatodat elfogadja és tiszteletedet kedvesen vegye, összes lelki és testi erényeidet érintetlenül őrizd, s minden igyekezetteddel kísérelj meg alázatosságának és szelidségének nyomán követni.

14. Kerüld a nőkkel való társalgást!

Tizennegyedszer, szükség vagy nyilvánvaló haszon esetét kivéve, mindenhol kerüld minden nőt és simaarcú ifjút. Bárhol légy, válassz atyádnak egy szent, titoktartó, szelíd, jámbor, inkább tapasztalatból, mint fellengző szavakból kitanult férfit, hogy hatásos és istenszeretetre tüzelő szavaival és példájával oktasson és buzdítson, s minden szükségedben menedéked és lelki vigasztalásod legyen.

15. Kerüld a csüggetegséget és szomorúságot!

Tizenötödször, minden igyekezetteddel úzd ki magadból a csüggetegség és szomorúság ridegségét, mert a zavar útját rejtegeti és a halálba vezet, [31] s légy belsődben-külsődben mindenkor derűs és nyugodt. Senkinek se mondj, vagy állj ellen, hanem mindenképp nyugodj meg mindenben, hacsak Isten dicsérete, vagy lelked üdve mást nem követel.

16. Mindenkiben a jót keresd!

Tizenhatodszor, minden kívánságodat és akarásodat az isteni akarathoz mérd. A tisztaság és ártatlanság Istentől adományozott kegyelméből minden épülésedre váljék, romlásodra pedig semmi ezen a világon. Ne szennyezd be magad mások szennyével úgy, hogy mások hibáin kelletténél többet mérgeledő, s a gonoszsághoz újabb gonoszságot toldasz. Nehogy szerencsétlenebbül a mélységbe bukjal, amíg másokat a mocsárból ki akarsz szabadítani. Tehát inkább hagyj mindent a legfőbb Bölcseségre, aki tudja, miképp válassza külön a jót a küionféle rosszaktól, s takarj be jóságos szeretettel, ha már nem használhatsz a magad kára nélkül. Így minden jóban és rosszban, ha az Úr úgy engedi, egyformán haladást tapasztalhatsz.

17. Vigyázz a szívedre!

Tizenhetedszer, minden igyekezetteddel őrizd szívedet, egyedül a lelki gyakorlatoknak szenteld, nehogy a látható dolgok képei befolyásolják. Minden teremtménytől függetlenül, szabadon csüngjön a mindenség Alkotóján.

18. Szeresd felebarátodat!

Tizennyolcadszor, minden emberben az isteni Fölség képét és mását lásd, s úgy szeresd legbensőbb szereteted érzelmével valamennyit, és viseld gondját különösen a betegeknek és egyéb szűkölködőknek, csak lelki dolgaidban meg hasonlítás ne támadjon. Miként a jó anya is szereti és gondozza legjobban szeretett egyetlen fiát.[32]

19. Imádságodat szent tetteikkel egyesítsd!

Tizenkilencedszer, úgy irányítsd Istenre állandóan elmédet, hogy mind lelki, mind testi cselekedeteid imádságszámba menjenek, s minden szolgálatot, de különösen a legalantasabbakat a szeretet akkora tüzevel végezd, mintha a testileg jelenlevő Krisztusnak tennéd. Különböztetést ez valósággal is kell és lehet gondolnod, mert Ő mondta az Evangéliumban: Amit egynek a legkisebbek közül cselekesztek, nekem teszitek.[33]

20. A szent engedelmesség.

Huszadszor, hogy a köteles és önkéntes hódolatot és tiszteletet mindenben nyilváníthasd, a szent engedelmesség szabályát nemcsak a nagy és kétes dolgokban kell mint a szemed fényét mindenkor sértetlenül megtartanod, nemcsak a feljebbvalóknak és előljáróknak kell engedelmeskedned, hanem a kisebbeknek is. Vesd alá magad mindenkinek, s tagadd meg magad Krisztusért. A jó és közömbös cselekedetekben mindig tedd mások akaratát, semmiben se légy mások terhére. Inkább szeress Krisztusban mindenkit, s tedd magad kedvessé általában mindenkinek. Kerüld a különös nyájaskodásokat, barátkozásokat és bizalmaskodásokat. Főképp óvakodj, nehogy valaha is szavaiddal, tetteiddel, viselkedéseddel bárkinek terhére, gyűlöletére, lármájára, jogtalanságára, zavarására, zúgolódására, megszólására, botránnyára, vagy megaláztatására légy valami okból, vagy valamiképp, - akár magadtól, akár más révén lennél is oka vagy alkalma az effélének.

21. Vigasztalódásaidat és szenvedéseidet titokban tartsd!

Huszonyegedszer, erényeidet és lelki malasztjaidat, amelyeket akár benned, akár általad méltóztatott művelni az isteni Irgalmasság, valamint szenvedéseidet, küzdelmeidet és erényes elhatározásaidat, s hasonlókat, amennyire teheted, mindenkitől elrejtetni igyekezzél. Kivéve azonban azokat, amelyeket saját papunknak kell önvádolásunkban megvallanunk, hacsak valamely különleges és kipróbált barátodnak a magad lelki javára fel nem feded, akinek idevágó tanácsát, vagy tanítását hasznodra véled. Gondosan lopj magadnak mindenkor s mindenütt időt arra, hogy szokásos imádságaidnak és szent elmélkedéseidnek élhess, és magadban ülve emelkedjél vágyaiddal a magasságok felé.[34]

22. Mindig s mindenütt gondolj Istenre!

Huszónkettedszer, szabadulj meg mindentől, és semmi földi dolgot se kívánj, vess meg minden teremtményt, s elméd akkora igyekezetével, vágyad oly tüzevel figyelj Teremtődre, hogy minden alantast elfeledj, és bármit teszesz, bárhol állasz, bármivel foglalkozzál, nappal és éjjel, minden pillanatban és órában Istenre gondolj. Hidd és gondold, hogy valósággal jelenlétében vagy, s mindenhol téged néz. Mindezt nagy tisztelettel, félelemmel és rettegéssel, valamint a legnagyobb bizalommal és lángoló szeretettel gondold. Majd borulj mérhetetlen Fölsége lába elé, s keserű szívvel kérd bűneid bocsánatát. Az Isten Fiának szentséges kínszenvedésével való együttérzés lándzsájával átszögezve, keresztje előtt, megsebezve vele, könnyek és siránkozások közt jelenj meg előtte. Az egész krisztusi életet tedd a magad élete ferdeségének egyenes vonalává. Számítlan és mérhetetlen jótéteményét megfontolva, adj hálát az Úrnak. Szerelmének fullánkjától tüzesen átszúrta őt lásd minden teremtményben. Gondolj hatalmára, jóságára és

Szent Bonaventúra Életem Krisztus kegyességére, s minden teremtménnyel együtt fölségesen dicsérd. A mennyei haza vágyának vonzásától sóhajokkal s fohászokkal áhítozz utána. Lásd irántunk tanúsított szeretetét, s örvendő és rendkívül csodálkozva, szívvellelkel merülj el benne. Elmélkedj meggondolatlanágodról, megfutamodásodról, a téged fenntartó, felemelő és vonzó Istenről, mindenben megnyilatkozó hálátlanságodról, s megnyílnak az isteni irgalmasság kimondhatatlan mélységei, szeretetének nagy tűzébe vonulsz, és teljesen ellankadsz a siránkozástól. Végül jól fontold meg rejtett, mélységes, csodálatos, végtelenül titokzatos és bámulatos ítéleteit. Mindenben a legnagyobb szeretettel, igen nagy félelemmel és rettegéssel, hűséggel, állhatatosan és bizakodva, esedezve és alázattal tiszteld, -- mindenekelőtt azonban szentséges szenvedésének állandó és élő emlékezetét hordozd lelkedben és testedben.

23. Gondosan őrizd meg magad a gonoszlélek cselvetéseitől!

Huszonharmadszor, virrassz őrhelyeden, hogy mindenkor elháríthasd az ősi ellenség cselvetéseit, aki gyakran a fényesség angyalának tetteti magát, [35] minden utunkra hurkokat és hálókat vet, hogy lelkünket foglyul ejthesse. A legóvatosabb gondossággal védj magad, mint a veréb, úgy kerülj a vadászok tőrét, [36] s szent alázattal akkora tisztaságra törekedj, hogy a legfinomabb háló se ejtessen foglyul. Ezekről csak akkor menekedj meg sértetlenül, ha Izrael leszesz, vagyis lelki szemeddel állandóan látod Istent, akinek nem szundikál és nem alszik az öre. [37]

24. Őszintén gyónd meg bűneidet!

Huszonnegyedszer, tartsd meg fáradhatatlanul a szerzet szabályát, a mennyei vágyak szent tüze gyullasszon lánggra, sértetlenül őrizd meg lelki és tested tisztaságának szépségét, ártatlanságod tisztaságát, lelkiismereted finomságát, s a legszorgosabb gondossággal őrizkedj, nehogy valaha is lanyhaságodban esztelenkedjél. Hogy pedig mindezt buzgóbban és tisztábban megtarthatod, naponta hétszer vizsgálj meg életedet mindennapi fontolgatásodban, azaz mindig valamennyi imaóra előtt vagy után a legnagyobb figyelemmel szemlélj és dönts el, hogyan jársz óráról-órára kedvében bűn nélkül az igazságosság útján. S minthogy senki sincs, aki úgy megtartaná a fegyelmet és az igazságosságot, hogy egyáltalában ne hanyagoljon vagy hagyjon el belőle, szükséged van arra, hogy a bűnbánat fürdőjéhez visszatérj, és fájdalom s sóhajlás közepette igen gyakran szentgyónáshoz járulj.

Ebben a bűnvallomásban, vagyis szentgyónásban egészen, a valóságnak megfelelőleg és tisztán, a mentegetőzés, elhallgatás vagy takargatás minden fátyola nélkül, a maga rendjén minden fogyatékoságot fel kell fedned saját papodnak, s mint magának az Istennek, bizalommal megvallanod. Mondd el előbb mulasztásaidat, amelyekkel Istennel való vonatkozásban vétkeztél. Különösen az imádság mindkét fajtájában, az elmélkedő és az ajakimában. Aztán fogyatékoságaidat a felebarátaid iránt tartozó igazságosság megtartásában. Végül azokat a bűneidet, amelyeket érzékeid rossz őrizete és az érzésekkel kapcsolatos vágyak és gondolatok dolgában elkövettél.

A szentgyónást mindig töredelemnek és elégtételnek kell követnie. Ne csak a nagy, hanem a kisebb megbántásokat is fájlald. Törekedj a bűn okainak és alkalmainak megszüntetésére, bármennyire ragaszkodjék hozzájuk szereteted. Az üdvözítő szavai szerint ui. ki [38] kell vágnunk botránkozató szemünket, vagyis a bűnalkalmakat, amelyek fölötté gyönyörűségeseknek tetszenek nekünk, jóllehet nagyon tetszésünk ellen vannak következményeik. Épp ezért ebben a küzdelemben a legnagyobb a harc, s ezért kell az Isten szolgájának vaknak, süketnek, némának és érzéketlennek lennie mindarra, amiben nem lelheti lelke javát.

Hogy pedig az isteni parancsolatok és a mennyei fegyelem megtartását az említett dolgokban és a többiekben is gondosabban akard, és nagyobb buzgalomra gerjedj, naponta legalább egyszer őszinte lélekkel bensőségesen és tartósan fontolgasd ezt az öt dolgot: milyen rövid az életünk, milyen sikamlós az utunk, mily bizonytalan a halál, mekkora az igazak jutalma, mily büntetés készül az igaztalanoknak. Így nem lesz szolgálatod félelem nélkül való, s az örömed rettegés híján.

25. Hogyan kell vélekednünk önmagunkról, ha mindjárt tökéletesek vagyunk is?

Huszonötödször és utoljára, ha mindjárt az isteni kegyelem bőségéből mindent jól cselekszel is, haszontalan szolgának és bűnösnek kell tekintened magad, méltatlannak tartanod Isten összes jótéteményeire, s a legerősebb hittel vallanod, isteni szeretettől eltelve nagy bizalommal remélned, hogy a legirgalmasabb Atya megnyitja neked könyörületes szívét. S ha kitartó és mély alázatosságodban a hit legerősebb alapjait veted, az állandó és izzó szeretet legfényesebb falait állítod fel, az összes erények festményeivel díszíted s a várva várt boldog reménység tetőzetével megdicsőíted, -- végül is mindent annak rendje szerint elhelyezel, a legfőbb mennyei lakó és a hív lelkek édes vendége, akinek gyönyörúsége az emberek fiaival lenni,[39] mindaddig veled méltóztatik lakozni kegyelmével a jelen számkivetésben, míg ez élet után a mennyei boldogság hazájában, az örök halhatatlanság dicsőséges ruhájába öltözve, orcájának fényességét az összes szentekkel ujjongva szemlélni méltó nem leszel, ahol tökéletes öröm és boldogság, minden vágyunk célja és beteljesedése vár.

Befejezés

Lelkiélet alapelvei

Azt azonban minden kétséget kizárólag tudd, kedves testvér, hacsak meg nem tagadod magad, nem követheted az üdvözítő nyomdokait,[40] és folytonos igyekezet és munka nélkül nem nyerheted el kegyelmét. S ha nem zörgetsz állandóan ajtóin, nem léphetsz a lélek békéjébe.[41] Hacsak nem tartod magad állhatatosan az Isten félelmében, házad hamarosan alapjáig leomlik. Ha pedig hűségesen és állhatatosan gyakorlod a fenn mondottakat, az üdvözítő irgalmasságából remélem, hogy kegyelmére méltóvá tesz a jelenben, s Vele együtt bővelkedel dicsőségben a jövő életben. Amen.

Mindezt nem azért írtam neked, testvér, mert azt gondolom, hogy rászorulsz az effélékre, hanem ugyanezeket foglaltam egybe magamnak is, s látva a magam állhatatosságának kicsinységét, úgy gondoltam, hogy veled, hív segítőmmel is közlöm. S így, amit kicsinyhitűségemben és közönyös hanyagságomban elmulasztok, a te nagylelkűséged és szorgos buzgóságod helyrehozza. Leginkább azért, mert megismertem mennyire egyetértesz minden szándékkal ezekben a legegyszerűbb dolgokban is, s nagy gyönyörűséged telik bennük.

Épp ezért, Krisztusban kedves testvérem, kérlek, hogy olyan szeretettel fogadd mindezeket, amilyen odaadó érzülettel én küldöm neked. Az összes elmondottakat, amelyeknek megtartása ugyan a jelenben nem látszik örvendetesnek, hanem fájdalmasnak, a mennyei törekvések gyakorlása révén úgy sajátítsd el, hogy az igazságosság megnyugtató gyümölcsét hozzák[42] a jövődében. Bevárásának édes emlékezete azonban már a jelen életben töltse be lelkedet az áhítat ízével, szíriájával és kövérségével Krisztus Jézusban, a mi Urunkban, akinek magam, inkább száraz és bôbeszédű, mint odaadó testvéredet, a te buzgó imádságaidban ajánlom, akinek tisztelet és dicsőség, dicséret és hatalom végtelen örökön örökké. Amen.[43]

Jegyzetek

Lelkiélet alapelvei

1. Ef 4,22 sk. és Kol 3,9 sk.
2. Péld 25,22
3. Vö. 2Kor 12,11
4. Iz 58,6
5. 2Tim 2,4
6. Fil 4,7
7. Mt 11,28
8. Iz 66,8
9. Mt 11,28 sk.
10. Zsid 4, 12
11. Zsid 4, 12
12. A misztikai irodalomban otthonos kifejezések, amelyek a szerelmes

Szent Bonaventúra Életem Krisztus
szív érzelmi életét viszik át az Isten és a lélek egymáshoz való viszonyára. A belépés, lefoglalás, ízlelés, stb. fokozatai annak a közelségnek, amelyen a tökéletességre őszintén törekvő lélek Isten kegyelméből halad. Ezekből a képekből igen sok az Énekek énekének hatása alatt került lelki irodalmunkba.

13. Zsolt 113,5
14. Iz 5,20
15. Jer 3,2
16. Vö. Zsolt 29,1
17. Iz 59,1; 50,2
18. Zsid 10,35
19. Zsid 4,16
20. 1Pt 1,9
21. Zsid 4,11
22. Jer 51,50
23. Vö. Ga1 4,26
24. Vö. Zsolt 118,20
25. Zsolt 118,20
26. Ter 49,26
27. Ga1 1,15
28. Róm 8,21
29. 1Kor 5,7
30. Róm 6,4
31. Szent Jeromos II. Comment. in Mich. 7,14
32. 2Kir 1,26
33. Vö. Mt 25,40
34. Thren. 3,28
35. 2Kor 11,14
36. Zsolt 90,2
37. Zsolt 120,4
38. Mt 5,29; 18,9; Mk 9,46
39. Péld 8,31
40. Mt 16,24
41. Mt 7,7 sk.
42. Zsid 12,11
43. Róm 16,27; 1Pt 4,11

=====
Krisztus követése

Krisztus követése
Epistola de imitatione Christi

1. Testvérem! Szent Ágoston így szól a mi Urunk Jézus Krisztushoz, mondván: „Tudom, Uram, hogy a hálátlanság sehogyse tetszik neked, mert minden lelki rossz gyökere, szárító szél, minden jót felperzsel, eldugasolja az isteni irgalmasság emberekre folyó forrását, aminek következtében sok rossz keletkezik: az élő cselekedetek elhalnak, s nem nyernek táplálékot tovább.” [1] Minthogy tehát a hálátlanság minden rossznak okozója, hálát kell adnunk Isten minden nekünk nyújtott jócselekedetéért, s mennél nagyobbak a jótétemények, annál nagyobbak kell lennie a hálának is. „Ha növekszenek az adományok, az adományok célja is növekszik” -- mondja Szent Gergely. [2] Hogy azonban megismerjük, mire vagyunk kötelezve, hogy hálát adhassunk Istennek, végig kell gondolnunk, mekkora jót tett velünk az Isten.

2. Lásd tehát, mennyi jót tett veled az Isten. Szemléld, hogyan teremtett, váltott meg, és hívott téged? Fontold meg tehát először, honnan hívott. A nyomorúságokkal, a gonoszlelkek töreivel teljes világból hívott, akik az örök kárhozat büntetésére vonzzák a lelkeket. Másodsor gondold meg, hogy mire hívott. Biztosan arra, hogy dicsérd és szeresd őt. Ez a legnagyobb adomány, mert az angyalok tisztsége. Semmi egyebet sem tesznek az angyalok a paradicsomban, mint az Istent dicsérik. Lásd tehát, hogyan kell élned, aki az angyalok szolgálatára vagy meghívva. A világ nyomorúságából hívott, s az igaz és az örök életre vívő biztos útra helyezett és vezérelt téged. Ez a legnagyobb kegyelem, amelyet mérhetetlen jóságában tett velünk az Isten.

3. De megkérdezik Tőle az örök életre hivatottak, s ezt mondják

Szent Bonaventúra Életem Krisztus
neki: Uram, te az örök életre teremtettél és hívtál bennünket; mit
tegyünk, hogy elnyerhessük? -- Ő ezt feleli: Azért én is rendelem
nektek, miként az Atyám országot rendelt nekem.[3] Lássuk tehát,
hogyan rendelte neki az Atya az országot? Nézzük, ő melyik úton
haladt? S ha szorgosan szemléljük a szeplőtelen tükörnek,[4] Jézusnak
életét, azt találjuk, hogy először is a mély alázatosság útját járta.
Másodszor a teljes szegénység útját. Harmadszor a tökéletes
szeretetét. Negyedszer a mérhetetlen türelemét. Ötödször a csodálatos
engedelmisségét.

Ezen az úton kell járnunk, ha Krisztust akarjuk követni és
megtalálni. Szent János is így mondja: Aki azt mondja, hogy őbenne
lakik, annak úgy kell járnia, mint ahogyan ő járt.[5] Tehát azt az
utat kell járnia, amelyen Krisztus haladt.

4. Először tehát azt mondom, hogy Krisztus a mélységes
alázatosság útján járt, mert annyira megalázkodott, hogy megmosta
tanítványai lábát.[6] Ha tehát ő, az Isten Fia, az angyalok királya a
legalantasabb munkáig megalázkodott azzal, hogy tanítványai lábához
hajolt, gondold csak meg, mennyire kell nekünk megalázkodnunk. Nem
nagy dolog az előjáró, vagy velünk egyenrangú előtt meghajolni, de
alacsonyabbrangúak előtt megalázkodnunk a legnagyobb jó és nagy érdem.
Íme a módja, miként szerezhetünk gyorsan nagy kegyelmet, és lehetünk
gazdagok Krisztus szeretetében. S amennyire megalázkodunk, annyira
magasztal föl az Isten. Hidd meg, kedves, ha jól szorgoskodnánk az
önmegalázódásban, több kegyelmet szerezhetnénk egy hónap alatt, mint
más negyven éven át.

5. A szentatyák életrajzában találjuk, hogy valaki sok időn
keresztül bezárkózott cellájába, sokáig a legnagyobb szigorúságban
élt. Majd kétsége támadt bizonyos kérdésben, s arra kérte Istent,
mutassa meg neki az igazi feleletet. A kérdés tárgya ez volt:
imádkoznak-e a szentek szereteteikért? S ha igen, hogyan imádkoznak?
Amikor így imádkozott sokáig, és az Úr nem felelt neki, megalázkodott,
s így szólt: Látom, nagyon kevésre vittem az Isten szolgálatában,
azért nem mutatja meg nekem az Úr a kétes kérdés igazságát. Azonban
elmegyek rendtársamhoz, s őt kértem meg, hogy kérdésemet megoldja.
Amikor azonban ki akart lépni cellája ajtaján, megjelent neki az Úr
angyala, s mondá neki: Tudod, testvér, hogy egész életed és egész
önmegtartóztatásod nem érdemelte ki, hogy az Úr megoldja azt a
kérdést, amely felől kétséged támadt. De ez a megalázkodás, amellyel
megaláztad magad, s testvéredtől akartál kérni tanácsot, akkora
érdemet szerzett, s annyira tetszett Istennek, hogy elküldött hozzád,
feleljek meg kérdéseidre. Először is azt kérdezted, imádkoznak-e
szereteteikért a szentek? Tudd meg, testvér, hogy a szentek imádkoznak
azokért, akiket szerettek az Úrban, s azokért, akik segítségül hívják
őket, hogy őrizkedni tudjanak a rossztól, megszabaduljanak a világ
kísértéseitől, s ha tévelygésben vannak, megjavuljanak, s velük mennél
hamarabb társuljanak. Másodszor azt kérdezted, ha imádkoznak, miképp
imádkoznak? Azt mondom neked, vágyódás az ő imádságuk. Bármit
kívánnak, minden további nélkül megkapják. Az ő imádságuk abban áll,
hogy egykori testi szenvedéseiket, vagy Krisztusért jól végzett
tetteiket bemutatják Istennek. Nem imádkoznak mást, csak amit az Úr
rendel nekik, különben hiába imádkoznának.[7]

6. Hasonlóképp egy kisebb testvér,[8] aki nagyon tisztelte
Úrnőnkét, arra kérte őt, mutassa meg azt az utat, amelyen jobban
tetszene Fiának. Az Úrnő ezt felelte neki: Végezd az összes alantas
házi munkákat, s alázkodjál meg!.[9]

Egy szentatyától szintén megkérdezték, mi az alázatosság. S azt
felelte, hogy az alázatosság nagy jó és Isten adománya. S azt mondta,
úgy teszünk szert alázatosságra, hogy testi munkát vállalunk, bűnösnek
tartjuk magunkat, mindenkinek alávetjük magunkat, s nem tekintjük
másnak a bűnét, hanem csak a magunkét nézzük, s esedezünk Istenhez;
hogy könyörüljön rajtunk. [10]

Ugyancsak megkérdezték egy másik szentatyától, miben kellene
haladnunk Isten felé. Ő azt felelte, hogy a haladás önmagunk
megalázásában áll.[11]

7. Másodszor, a mi Urunk Jézus Krisztus élete a legvégső
szegénység volt. Szent Bernát mondja: „Vizsgáld üdvözítőnk egész
életét a Szűztől való születéstől a kereszthalálig, nem találsz benne
mást, mint a legnagyobb szegénységet.”[12] S mennél szegényebb

valaki, annál hasonlóbb az Isten Fiához, s annál közelebb áll hozzá.

8. Megkérdezték Szent Ferencet, mi vezet jobban a tökéletességre? Ő azt felelte, hogy a szegénység.[13]

9. Harmadszor, a mi Urunk Jézus Krisztusnak tökéletes szeretete volt. Az a szeretet, amellyel szeretett minket, vonzotta őt a mennyből a földre. A szeretet volt az a kötél, amely az oszlophoz kötötte, amikor kegyetlenül ütlegelték. Önmagánál jobban szeretett bennünket, mert meg akart halni, hogy mi élhessünk. El akart adni, hogy bennünket a gonoszlélek hatalmától megváltson. Lelkét és testét adta értünk. A szeretet mutatja meg, kicsoda Krisztus igazi tanítványa. Ő mondta ugyanis: Arról ismernek meg, hogy tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást.[14] A szeretet tesz bennünket Krisztus gyermekévé és tanítványává.

10. Megkérdezték egy szentatyát, mi az oka annak, hogy éjjel-nappal dolgozunk, s mégsem érjük el azt a tökéletességet, amelyet atyáink elértek. Ő azt felelte, hogy a régi atyákban megvolt az, hogy jobban örültek a másik vigasztalódásának, mint a magukénak, s ezzel érték nagy tökéletességre. Mi azonban dolgozunk csak, s nem jutunk tökéletességre, mert mindegyikünk a saját vigasztalódását és hasznát keresi, felebarátja hasznát és vigasztalódását pedig nem szereti. Ha tehát rövid idő alatt kívánsz nagy tökéletességre elérni és szert tenni, törekedj mindenben, amiben csak teheted, testvéreidnek szolgálni, és jobban szeresd a más vigasztalódását és hasznát, mint a magadét.

11. Negyedszer, a mi Urunk Jézus Krisztus igen türelmes volt. Lásd, mennyit szenvedett, s mily igazságtalanul szenvedett. Soha nem találod zúgolódva. Ártatlan báránként vezették mindenfelé. Amikor átkozták, ő nem atkozott, amikor szenvedett, nem fenyegetőzött,[15] hanem a legszelídebb báránként engedett bánni magával. A türelem összeűzta az ellenség minden támadását.

Olvassuk, hogy valaki egyszer kihallgatta az ördögök beszédjét. Az egyiktől azt kérdezték, hogyan győzi le a szerzeteseket? Ő ezt felelte, mondván: nem tudom őket legyőzni, mert amikor haragra és egyenetlenkedésre kísértem őket, egyik a másiknak vallja be bűnét, s mindent összeűz türelmével.[16]

Ez legyen tehát, kedvesem, a te ajkadon is. Amikor valaki korhol, ezt mondjad: Én vétkeem, -- szándékom máskor jobban cselekedni!

12. Ötödször, a mi Urunk Jézus Krisztus csodálatos szegény volt. Ezért engedelmeskedett egész a halálig, nem is akármilyen halálig, hanem a kereszthalálig.[17] Ez sokkal keserűbb és sokkal aprólékosabb és tisztéletlenebb minden egyéb halálnál. S mert nagyon engedelmes volt, nagyon felmagasztalta őt az Úr.[18] Aki tehát felmagasztaltatásra vágyik, tisztán és tökéletesen engedelmeskedjék.

13. A szentatyák életrajzában olvassuk, hogy az egyik szentatyá elbeszélése szerint annak, aki Istenért engedelmisséget fogadott, nagyobb érdeme van, mint a pusztában egyedül álló remetének. Azt mondta ugyanis, hogy egy szentatyá a saját elbeszélése szerint, négy rendet látott a mennyben. Az egyikben azok voltak, akik Istenért türellemmel viselték betegségeiket. A másodikban azok, akik szegényeket láttak vendégül. A harmadikban a magányban élők. A negyedikben, akik Istenért engedelmisségben éltek. S úgy látta, hogy az engedelmisségben élőknek egy aranykoronával több van, mint a többieknek. Azt hallotta, hogy ezeknek azért van nagyobb dicsőségük, mert minden tettüket engedelmisségből végezték, a többiek többé-kevésbé saját akaratuk szerint cselekedtek.[19]

Az engedelmisség áldozata minden más áldozatot felülmúl, mert saját akaratunkat hozzuk áldozatul.[20]

Épp ezért, kedves testvérem, ha nagyot akarsz haladni és Istennek tetszeni, törekedj tisztán engedelmeskedni mindabban, amit parancsolnak.

14. Igyekezz az imádság emberévé válni. Az ima alázatossá, türelmessé és engedelmessé tesz. Az imában van minden javad. Az ima révén bírod Istent a jelen és az örök életben. Szent Ferenc mondotta, hogy lehetetlennek látja az Isten szolgálatában való haladást, ha nem vagyunk az ima barátai.

15. Ha szert akarsz tenni az imára, testvérem, a hallgatagságot kell elsajátítanod. Hogy a hallgatagságot megszerezd, a magányt kell kedvelned. A szentatyák életrajzában olvassuk az egyik szentatyáról,

Szent Bonaventúra Életem Krisztus
hogy halála közeledtével arra kérték a szerzetesek, mondjon nekik
valami üdvös ígét. S ő ezt mondta: Testvérek, semmit se tartok jobbnak
a hallgatásnál.[21]

Arra törekedj tehát, testvérem, hogy a szolgálai munka idején,
dolgozzál tehetséged szerint, és csendben. Amint a munkának vége,
azonnal menekülj a magányba. Azonban vigyázz, a magányban se légy
tétlen, mert a tétlenség nagyon veszedelmes a magányban.

Egy szentatyától kérdezte valaki, hogyan tetszhetne Istennek és
az embereknek. A szentatyá ezt felelte neki: Beszélj keveset, s
dolgozzál sokat.[22]

A szentatyák életrajza szerint, amikor Arzénusz apát még
palotában élt, kérte Istent, mondván: Uram, vezérelj az üdvösségre. S
hangot hallott, amely így szólt: Arzénusz, kerüld az embereket, és
üdvözülj. Ugyancsak vele történt, hogy szerzetesi életében ismét
ugyanazt imádkozta, mondván: Uram, vezérelj az üdvösségre engem. Majd
hallotta a választ: Arzénusz, menekülj a világtól, légy hallgató és
nyugodjál meg; ezek a bűntől való tartózkodás gyökerei, ezek az
üdvösség alapelvei.[23]

16. Ugyancsak a szentatyák életrajzában olvassuk, hogy Makáriusz
apát ezt mondta testvéreinek: a szentmise után meneküljétek,
testvérek. Az egyik megkérdezte tőle: Hová fussunk még ebből a
magányból? Erre az apát ajkára tette kezét, s ezt mondta: Ezt értem
menekülésen. S így lépett be cellájába, bezárta az ajtót, egyedül élt
és imába mélyedt.[24]

Ha mindezt megtartod, testvérem, nem kételkedem benne, hogy rövid
időn belül nagy tökéletességre jutsz. Szavaim engem helyettesítenek.
Olvasd gyakran, s amikor olvasod, arra gondolj, hogy én beszélek
veled, s mondom ezeket a szavakat. Minden este, valahányszor ágyadnak
dűlsz, vizsgálj meg magad, vajon úgy éltél-e aznap, ahogy megírtam
neked. Isten veled, s imádkozzál érettem Istenhez!

=====

Jegyzetek

Krisztus követése

1. Soliloquium animae ad Deum c. 18
2. Libr. I. Homil. in Evang. homil. 9. n. 1.
3. Lk 22,29
4. Bölcs 7,26
5. 1Jn 2,6
6. Vö. Jn 13,4 sk.
7. Libr. V. de Vitis Patrum, libell. 15.
8. A szentéletű Ioannes Firmanus-t sejtik benne, akiről wadding is
szól ad an. 1272. n. 23. Kisebb testvéreknek a ferenceseket
nevezik.
9. Úrnônk a Boldogságos Szűz Mária
10. Libr. V. de Vitis Patrum, libell. 15. n. 82.
11. Libr. V. de Vitis Patrum, libell. 15. n. 77.
12. Tartalmilag több hellyel egyezik, szó szerint nem található Szent
Bernát műveiben. Pl. Serm. 1 in Vig. Nativit., n. 5.
13. Legenda S. Francisci, c. 7.
14. Jn 13,35
15. Vö. 1Pt 2,23
16. III. de Vitis Patrum, n. 18.
17. Vö. Fil 2,8
18. Fil 2,9
19. Libr. V. libell. 14, n. 19.
20. Gregor., XXXV. Moral., c. 14, n. 28
21. Libr. V. libell. 15, n. 19.
22. Libr. V. libell. 15, n. 19.
23. Libr. III. n. 190 et libell. 2, n. 3.
24. Libr. V. 4, n. 27.

=====

A mi Urunk kínszenvedésének zsolozsmája

A mi Urunk kínszenvedésének zsolozsmája[1],
vagy Bonaventúra testvér siralmi[2]

Szent Bonaventúra Életem Krisztus

Officium de Passione Domini Planctus Bonaventurae

A hajnali óra és a Dicséret himnuszát Sík Sándor, a többi óráét Szedő Dénes fordította

Hajnali imaórára
Örváltásra
Dicséretre
Az első imaórára
A harmadik imaórára
A hatodik imaórára
A kilencedik imaórára
Vecsernyére

=====

Hajnali imaórára[3]

Zsolozsma

Vers: Uram, nyisd meg ajkaimat.

Félelet: És az én szám a te dicséretedet hirdeti.

V. Istenem, + figyelmezz segítségemre.

F. Uram, siess segedelmemre.

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek, miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, és mindörökön örökké. Amen.
Alleluja.

Meghívó vers.[4] Az elfogott és kigúnyolt, megostorozott és keresztfeszített Krisztust, + jertek, imádjuk.

Ismételjük: Az elfogott és kigúnyolt, megostorozott és keresztfeszített Krisztust, jertek, imádjuk.

94. zsoltár. Jertek, örvendezzünk az Úrnak, ujjongjunk szabadító Istenünknek; járuljunk eléje magasztalással, vigadjunk előtte zsoltárokkal.

Az elfogott és kigúnyolt, megostorozott és keresztfeszített Krisztust, jertek, imádjuk.

Mert nagy Isten az Úr, hatalmas király ő minden istenen: kezében van a föld minden határa s övéi a hegyek csúcsai.

Jertek, imádjuk.

Övé a tenger, ő alkotta meg, s az ő keze formálta a szárazföldet; jertek, imádjuk leborulva őt, esedezünk az Úr, a mi alkotónk előtt; mert ő az Úr, a mi Istenünk, mi pedig az ő legelőjének népe, s kezének juhai vagyunk.

Az elfogott és kigúnyolt, megostorozott és keresztfeszített Krisztust, jertek, imádjuk.

Ma, ha szavát meghalljátok, meg ne keményítsétek szíveteket, mint a Bosszantás helyén és a Kísértés napján a pusztában, hol atyáitok megkísértettek engem, próbára tettek, bár látták műveimet.

Jertek, imádjuk.

Negyven esztendeig bosszankodtam e nemzedéken s azt mondtam: Tévelyegnek ezek szívükben szüntelen, és nem ismerik az én utaimat, úgyhogy megesküdtem haragomban: Nem mennek be nyugalmamba!

Az elfogott és kigúnyolt, megostorozott és keresztfeszített Krisztust, jertek, imádjuk.

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek, miképpen kezdetben vala, most mindenkor, és mindörökön örökké. Amen.

Jertek, imádjuk.

Az elfogott és kigúnyolt, megostorozott és keresztfeszített Krisztust, jertek, imádjuk.

Himnusz

Urunk kínszenvedései,
mikben a föld üdvét leli,
adjanak nekünk frissülést,
szívünk vágyának enyhülést.

Éljen szívünkben szüntelen
e gyalázat, e gyötrelem,
a koronázó tövisek,

Szent Bonaventúra Életem Krisztus
kereszt és lándzsa és szögek,

és szentséges szent sebei.
Mily méltó ezt énekleni!
Ecet és epe italát
és ezt a keserű halált.

Ez az igazi lakoma,
ez szívünk édes mámore,
lelkünk erénnyel töltse el
s dicsőség gyümölcseivel.

Ó megfeszített Jézusunk,
egész szívvel fohászkodunk,
juttass mennyországodba el,
a szentek seregeivel.

Krisztusnak áldás, tisztelet,
kit eladott a gyűlölet,
ki népeért halt kínhalált
kereszt keserves kínpadán.

Örváltásra

Zsolozsma

Karvers.[5] Ellenem támadtak.

2. zsoltár. Miért dühöngenek a nemzetek, terveznek céltalan dolgokat a népek?

A föld királyai felkelnek, egybegyűlnek a fejedelmek + az Úr ellen s az ő Felkentje ellen:

Szakítsuk széjjel láncukat, + rázzuk le magunkról igájukat.

A mennyekben lakó kineveti őket, + az Úr kigúnyolja őket.

Szól majd hozzájuk haragjában, + megrémíti őket bosszúságában.

Sionnak, az ő szent hegyének királyává engem tett meg, és hirdetem rendeletét.

Szólt ugyanis hozzám az Úr: + Fiam vagy te, a mai napon nemzettelek én téged.

Kérd tőlem, s neked adom a nemzeteket örökségedül, + s a föld határait osztályrészedül.

Kormányozd őket vasvesszővel, + cserépedényként törjed össze őket.

Nos, hát, királyok, okuljatok, + földnek ítélői tanuljatok.

Szolgáljatok az Úrnak rettegve, + ujjongjatok előtte remegve.

Tanuljatok fegyelmet, hogy fel ne gerjedjen az Úrnak haragja, + s az igaz útról el ne vesszetek.

Midőn haragja hirtelen fellobban: + kik benne bíznak, boldogok mindnyájan.

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek.

Miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, és mindörökon örökké.

Amen.

Karvers. Ellenem támadtak férfiak irgalmatlanul, s nem kegyelmeztek lelkemnek.

V. Elhagytam házamat, elosztottam örökségemet.

F. Kedves lelkemet a bűnösök kezébe adtam.

Miatyánk.

Feloldozás. A mi Urunk Jézus Krisztus kínszenvedése vezéreljen a paradicsom örömébe.

F. Amen.

Felolvasó: Uram kérlek, áldj meg.

Áldás. Szentséges kínszenvedése által áldjon meg bennünket az Úr.

F. Amen.

Első olvasmány[6] Pilátus fogta Jézust és megostoroztatá. A katonák pedig tövisből koronát fonván, fejére tevék, és bíborszín köpenyeget vetének rája, és hozzálépdelvén mondogatták: Üdvözlégy, zsidók királya: És leköpdösvén őt, nádszálat vevének és az ő fejét verdesék. Te pedig, Uram, irgalmazz minékünk.

F. Hála Istennek.

F.[7] A nép vénei tanácsot ülének, hogy Jézust csellel megfognák

Szent Bonaventúra Életem Krisztus
és megöljék. + Mint a latorhoz, úgy menének ki kardokkal és
dorongokkal.

V. A főpapok és farizeusok tanácsot tartanak, hogy Jézust csellel
elfogják és megöljék. Mint a latorhoz, úgy menének ki kardokkal és
dorongokkal.

Felolvasó: Kérlek, áldj meg, Uram.

Áldás. Szent keresztje erejével vezéreljen az Úr az örök
fényesség örömébe.

F. Amen.

Második olvasmány.[8] Átvevék tehát Jézust és elvivék. Aki
keresztjét hordozván, kiméne az úgynevezett koponyahegyre, amely
héberül Golgotának mondatik, ahol megfeszíték őt, és vele másik kettőt
kétfelől, középen meg Jézust. Jézus pedig mondá: Atyám, bocsáss meg
nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek. Te pedig, Uram, irgalmazz
minékünk.

F. Hála Istennek!

F.[9] Mint latorra, úgy jöttetek ki kardokkal és dorongokkal
megfogni engemet. + Naponkint nálatok ültem, tanítván a templomban, és
nem fogtatok el engem, és íme, megostorozva visztek, hogy
keresztrefeszítsetek.

V. Amikor pedig Jézusra kezüket veték, és elfogták őt, mondá
nekik.

F. Naponkint nálatok ültem, tanítván a templomban, és nem
fogtatok el engem, és íme most megostorozva visztek, hogy
keresztrefeszítsetek.

Felolvasó: Kérlek, áldj meg, Uram.

Áldás. Krisztus vérének hullása legyen örök üdvösségünk és
oltalmunk.

F. Amen.

Harmadik olvasmány.[10] Ennek utána tudván, hogy minden el van
végezve, hogy beteljesedjék az írás, mondá: Szomjúhozom! Vala pedig
ott egy edény tele ecettel. Azok tehát ecettel telt spongyát tűzven
ízsóra, odanyújták az ő szájához. Amint pedig Jézus az ecetet
elvette, mondá: Beteljesedett! És lehajtván fejét, kiadá lelkét. Te
pedig, Uram, irgalmazz minékünk!

F. Hála Istennek!

F.[11] Sötétség támadt, amikor a zsidók keresztrefeszítették
Jézust. És kilenc óra tájban nagy szóval kiálta Jézus: Istenem,
Istenem, miért hagytál el engem? + És lehajtván fejét, kiadá lelkét.

V. Jézus nagy szóval kiáltván mondá: Atyám, kezeidbe ajánlom
lelkemet.

F. És lehajtván fejét, kiadá lelkét.

V. Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek.

F. És lehajtván fejet, kiadá lelkét.

=====

Dicséretre

Zsolozsma

V. Isten, + figyelmezz segítségemre.

F. Uram, siess segedelmemre. Dicsőség az Atyának és Fiúnak és
Szentlélek Istennek, miképpen kezdetben vala, most és mindenkor és
mindörökön örökké Amen. Alleluja.

Karvers. Gyalázatokat.

12. zsoltár. Meddig felejtess el, Uram, egészen? + Arcodat meddig
fordítod el tőlem?

Meddig kell gondokat hordoznom lelkemben? + Fájdalmat mindennap
szívemben?

Meddig kerekedik fölém ellenségem? + Nézz reám, és hallgass meg,
Uram, Istenem!

Ragyogtasd meg szememet, hogy halálos bűnbe sohase merüljek, +
hogy sohase mondja ellenségem; Legyőztem!

Örvendeznek szorongatóim, hogy meginogtam, + én azonban bízom a
te irgalmadban.

Szívem ujjong, mert megszabadítasz, éneklek az Úrnak, ki velem
jót tesz, s a fölséges Úr nevét zsoltárral dicsérem.

Dicsőség az Atyának és Fiúnak + és Szentlélek Istennek.

Miképpen kezdetben vala, most és mindenkor + és mindörökön
örökké. Amen.

Szent Bonaventúra Életem Krisztus
Karvers.[12] Gyalázatokat és rettegéseket szenvedtem tőlük, az Úr
velem van, mint valami erős harcos.

Szentírás-fejezet.[13] Ajkunk lelke, az Úr Krisztus, bűneink
fogságába került, s ezt mondtuk neki: árnyékban élünk a népek
között.

F. Hála Istennek!

Himnusz

Krisztus Mestert,
ki kereszten
váltotta meg a híveket,
boldog nyája
vígán áldja,
Dalunk bezengje az eget.

Nagy gyötrelme
emberelme
s szív keménységét törje meg,
hogy szeressen
és kövessen
Ő üdvözítő Szeretet!

Amaz ostor
vaskarmostól
s boldogságos sebhelyeid
szerezzék meg
minden népnek
Krisztus örök kegyelmeit.

Szívünk érje
hulló vére,
melyben tisztára mosdatál,
sírva áldjunk,
úgy imádjunk,
ki csillagokat alkotál.

Szenvedésed
adjon édes
szent részegséget minékünk.
Hívj el Hozzád,
s a mennyország
Meghozza boldog örömünk.

V. Álcapcát adott az őt ütlegelők kezébe.

F. Gyötrelmekkel töltötték meg őt.

Karvers. Tulajdon Fiának.

Zakariás éneke.[14] Áldott + legyen az Úr, Izrael Istene, + mert
rátekintett és megváltást készített az ő népének.

És az üdvösség szarvát támasztotta nekünk, + Dávidnak, az ő
szolgájának házában.

Amint szóltott vala szentjei szája által, + ősidőktől fogva
prófétái által.

Szabadulást ellenségeinktől, + és mindazok kezéből, kik gyűlölnék
minket.

Hogy irgalmasságot cselekedjék atyáinkkal, + és megemlékezzen az
ő szent szövetségéről.

Az esküről, melyet esküdött Ábrahám atyánknak, + hogy megadja
nekünk.

Hogy ellenségeink kezéből megszabadítva, + félelem nélkül
szolgáljunk neki.

Jámborságban és igazságban öelötte, + minden napjainkban.

Te meg, gyermek, a Magasságbeli prófétájának fogsz hívatni, +
mert előre mégy az Úr színe előtt, elkészíteni az ő útjait.

Hogy az üdvösség tudományát add az ő népének, + bűneik
bocsánatára.

A mi Istenünknek mélységes irgalmából, + mellyel meglátogatott
bennünket a magasságból felkelő.

Szent Bonaventúra Életem Krisztus
Hogy világítson azoknak, kik a sötétségben és a halál árnyékában
ülnek, + hogy lábainkat a békesség útjára igazítsa.

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek.
Miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, és mindörökön örökké.
Amen.

Karvers.[15] Tulajdon Fiának nem kegyelmezett az Isten, hanem
értünk mindannyiunkért odaadta ôt.

V. Uram, irgalmazz nekünk.

F. Krisztus, kegyelmezz nekünk. Uram, irgalmazz nekünk.

Könyörögjünk. Uram, Jézus, Krisztus, aki a hajnali óra idején az
emberi nem üdvösségéért azt akartad, hogy eláruljanak, elfogjanak,
megkötözzenek, megostorozzanak, arcul üssenek és megköpdössenek: tedd,
kérünk, hogy a gyalázatokat és viszontagságokat a te neved dicsőségére
örömmel fogadjuk, s így ezen szentséges kínszenvedésednek emlékezetét
folytonosan elménkben tartsuk; hogy a feltámadásodban való
részesedésre szerencsésen eljutni méltók legyünk. Ki élsz és
uralkodol, az Atyával és Szentlélekkel egyetemben, Isten, mindörökön
örökké. Amen.

V. Uram, hallgasd meg könyörgésemet.

F. És az én kiáltásom jusson eléd.

V. Adjunk hálát az Úrnak.

F. Hála Istennek!

V. A megholt hívek lelkei Isten irgalmából békességben
nyugodjanak.

F. Amen.

=====

Az első imaórára

Zsolozsma

(Halkan): Miatyánk. Üdvözlégy.

Előimádkozó: Isten, + figyelmezz segítségemre.

Felelet: Uram, siess segedelmemre. Dicsőség az Atyának és Fiúnak
és Szentlélek Istennek, miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, és
mindörökön örökké. Amen. Alleluja.

Himnusz

Szederjes arcod fátyolos,
Igazság Napja, mert gúnyos
bókkal imádnak katonák,
bősz ostoruk zuhogva rád.

Mi gyöngédebben kérlelünk,
hogy irgalmazzál minékünk,
míg elnéző szíved szerint
szerelmed minket égbe int.

Krisztusnak áldás, tisztelet,
kit eladott a gyűlölet,
ki népeért halt kínhalált
kereszt keserves kárpadán.

Karvers. Nem fordítottam el.

42. zsoltár. Szolgáltass nekem igazságot, Istenem, kelj védelmére
ügyemnek az istentelen nemzetséggel szemben, + a gonosz és álnok
embertől szabadíts meg engem.

Hisz te vagy az Isten, az én erősségem, + miért vetsz el engem,
miért kell szomorúan járnom-kelnem, míg sanyargat engem ellenségem?

Küldd el világosságodat és igazságodat, + hadd vezessenek és
vigyenek el engem szent hegyedre és hajlékaidba.

És bemegyek az Isten oltárához, + az Istenhez, ki ifjúi örömmel
tölt el engem.

És lantszóval dicsérlek téged, Isten, én Istenem, + miért vagy
szomorú, lelkem, miért háborgatsz engem?

Bízzál az Istenben, mert fogom még áldani ôt, + arcom üdvösségét,
az én Istenemet.

Dicsőség az Atyának és Fiúnak, + és Szentlélek Istennek.

Miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, + és mindörökön

Szent Bonaventúra Életem Krisztus

örökké. Amen.

Karvers.[16] Nem fordítottam el orcámat azoktól, akik szidalmaztak és leköpdöstek engem.

Szentírási vers.[17] Gondoljatok hát arra, aki a bűnösök részéről maga ellen ily nagy ellentmondást szenvedett el, hogy ne lankadjatok el, és ne csüggedjetelek lelketekben.

F. Hála Istennek!

V.[18] Amikor átkozták, ő nem átkozott senkit.

F. És amikor szenvedett, nem fenyegetett senkit.

V. Uram, irgalmazz nekünk.

F. Krisztus, kegyelmezz nekünk. Uram, irgalmazz nekünk.

Könyörögjünk. Uram Jézus Krisztus, ki a nap első órájában értünk, bűnösökért, Pilátus helytartó elé állítva, bírák Bírāja létedre a legkeményebb ítéletet elviselted: alázatosan esedezünk hozzád, hogy nekünk nyomorult ítélandóknak segítségére siess, nehogy az utolsó ítéleten az örök kárhozatra ítéltessünk, hanem méltók legyünk mennyei híveiddel társulni. Ki élsz és uralkodol, az Atyával és Szentlélekkel egyetemben, Isten, mindörökon örökké. Amen.

V. Uram, hallgasd meg könyörgésünket.

F. És a mi kiáltásunk jusson eléd.

V. Adjunk hálát az Úrnak.

F. Hála Istennek!

V. És a megholt hívek lelkei Isten irgalmából békességben nyugodjanak.

F. Amen.

=====

A harmadik imaórára

Zsolozsma

(Halkan): Miatyánk. Üdvözlégy.

Előimádkozó: Isten, + figyelmezz segítségemre.

F. Uram, siess segedelmemre. Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek, miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, és mindörökon örökké. Amen. Alleluja.

Himnusz.

Harmad órában hajtanak
a vesztőhelyre, lankatag
Krisztus. Hogy vitted válladon
kereszteted: értünk vagyon.

Add, úgy szeressünk ezután,
mint szentek, élve igazán,
hogy majd érdemlett nyugovást
leljünk mennyekben bizovást.

Krisztusnak áldás, tisztelet,
kit eladott a gyűlölet,
ki népeért halt kínhalált
kereszt keserves kínpadán.

Karvers. Az Urat.

63. zsoltár. Hallgasd meg, Isten, esdô könyörgésemet, + az ellenség félelmétôl szabadítsd meg lelkemet.

Óltalmazd meg a gonoszok zsinatjától, + a gonosztevők sokaságától.

Mert kardként megélesítik nyelvüket, + íjként felajzzák keserű beszédüket, hogy titkon lenyilazzák az ártatlant.

Le is nyilazzák hirtelen anélkül, hogy félnének, + megátalkodnak gonosz szándékukban.

Megegyeznek, hogy tört vetnek titokban, + azt mondogatják, ki látja meg?

Gonoszságokat terveznek, + felemésztk ármánykodásban erejüket.

Az ember szíve felfuvalkodik, + de az Isten felülkerekedik.

Ütéseiik gyermeknyilak ütésivé lesznek, + nyelvük erejét vesztik s ellenük támad.

Megdöbben mindenki, aki látja ôket, + és megfélemlenek mind az

Szent Bonaventúra Életem Krisztus

emberek.

Hirdetik az Isten tetteit, + és megértik cselekedeteit.

Örvendezik akkor az igaz az Úrban, ki benne reménykedett, + és dicsekszenek az igaz szívűek mindnyájan.

Dicsőség az Atyának és Fiúnak, + és Szentlélek Istennek.

Miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, + és mindörökön örökké. Amen.

Karvers.[19] Az Urat mint a bárányt vitték a megöletésre, és nem nyitotta meg ajkát.

Szentírási szakasz.[20] Krisztus szenvedett érettünk, példát hagyván nektek, hogy az ő nyomdokait kövessétek; aki bűnt nem tett, sem álnokság az ő szájában nem találtatott.

F. Hála Istennek!

V.[21] Feláldoztatott, mert ő akarta.

F. És bűneinket ő hordozta.

V. Uram, irgalmazz nekünk.

F. Krisztus, kegyelmezz nekünk. Uram, irgalmazz nekünk.

Könyörögjünk. Uram, Jézus Krisztus, az élő Isten Fia, aki a nap harmadik órájában a világ üdvösségéért a kereszthalálra vezetettél, esedezve kérünk, hogy szentséges kínszenvedésed erejével minden bűnünket eltöröljed, és örök dicsőséged boldogságára irgalmasan elvezérelj. Ki élsz uralkodol az Atyával és Szentlélekkel egyetemben, most és mindenkor és mindörökké. Amen.

V. Uram, hallgasd meg könyörgésünket.

F. És a mi kiáltásunk jusson eléd.

V. Áldjuk az Urat!

F. Hála Istennek.

V. És a meghalt hívek lelkei Isten irgalmasságából békeességben nyugodjanak.

F. Amen.

=====

A hatodik imaórára

Zsolozsma

(Halkan) Miatyánk. Üdvözlégy.

Előimádkozó: Isten + figyelmezz segítségemre.

F. Uram, siess segedelmemre. Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek, miképpen kezdetben vala, most és mindenkor és mindörökön örökké. Amen. Alleluja.

Himnusz

Tested kereszten függe már,
kínodban megszomjúhozál,
fűzvén temérdek vasszegek
a fára lábad és kezéd.

Adassék hála, hódolat
a megfeszített Fiúnak,
ki értünk vérzett, szenvedett
s kitárta nekünk az eget.

Krisztusnak áldás, tisztelet,
kit eladott a gyűlölet,
ki népeért halt kínhalált
kereszt keserves kínpadán.

Karvers. Feje fölé pedig.

115. zsolttár. Hittem, s azért így szóltam: + felette nagy megalázás ért.

Elkeseredésemben mondtam: + hazug minden ember.

Mivel viszonzozzam az Úrnak + mindazt, amit velem cselekedett?

Felemelem a szabadulás kelyhét, + és az Úr nevét segítségül

hívom.

Teljesítem az Úrnak fogadalmimat egész népe előtt, + az Úr színe előtt drága dolog, hogy meghaljanak a jámborok.

Én is, Uram, a te szolgád vagyok, + szolgád vagyok és fia szolgálódnak.

Szent Bonaventúra Életem Krisztus

Szétörted bilincseimet, + a hála áldozatát neked bemutatom, s az Úr nevét segítségül hívom.

Teljesítem az Úrnak tett fogadalmimat egész népe előtt, + az Úr házában udvaraiban, tebenned, Jeruzsálem.

Dicsőség az Atyának és Fiúnak, + és Szentlélek Istennek.

Miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, + és mindörökön örökké. Amen.

Karvers.[22] Feje fölé pedig az ő ügyét helyezték írván: Názáreti Jézus, a zsidók királya.

Szentírási szakasz.[23] Odaadta magát azoknak, akik igaztalanul ítélték el, aki bűneinket jómaga hordozta testében a fán, hogy a bűnök meghalván az igazságosságnak éljünk, akinek kétségétől gyógyultunk meg.

F. Hála Istennek!

V.[24] Föláldoztatott, mert ő akarta.

F. És bűneinket ő hordozta.

V. Uram, irgalmazz nekünk.

F. Krisztus, kegyelmezz nekünk. Uram, irgalmazz nekünk.

Könyörögjünk. Uram Jézus Krisztus, aki a nap hatodik óráján a kereszt oltárára felszálltál, amelyen üdvösségünket szomjúhozván, epével és ecettel itatni engedted magad: esedezve kérünk; meggyullasztott és lánggra lobbantott szívünket tedd szomjasakká szenvedésed kelyhére. Ki élsz és uralkodol az Atyával és Szentlélekkel egyetemben, Isten, mindörökön örökké. Amen.

V. Uram, hallgasd meg könyörgésünket.

F. És a mi kiáltásunk jussod eléd.

V. Áldjuk az Urat!

F. Hála Istennek!

V. És a meghalt hívek lelkei Isten irgalmából békeességben nyugodjanak.

F. Amen.

=====

A kilencedik imaórára

Zsolozsma

(Halkan): Miatyánk. Üdvözlégy.

Előimádkozó: Isten, + figyelmezz segítségemre.

F. Uram, siess segedelmemre. Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek, miképpen kezdetben vala, most és mindenkor és mindörökön örökké. Amen. Alleluja.

Himnusz

Krisztusnak boldog kínjai
serkentsék szívünk szállani
míg megtisztulva általuk
a mennyek csarnokába jut.

Dicsőség néked, Krisztus Úr!
Keresztre vontak botorul;
szóltál, s kiadtad lelkedet,
megváltva, ami elveszett.

Krisztusnak áldás, tisztelet,
kit eladott a gyűlölet,
ki népeért halt kínhalált
kereszt keserves kárpadán.

Karvers. És amikor magához vette.

141. zsoltár. Szavammal az Úrhoz kiáltok, + szavammal az Úrhoz könyörgök.

Színé elé öntöm imádságomat, + feltárom előtte nyomorúságomat.

Ha lelkem elcsügged, + te ismered ösvényeimet.

Ezen az úton, amelyen járok, + titkon tört vetettek nekem.

Fürkészve tekintek jobbra, + de nincs ki velem gondolna.

Nincs számomra menedék, + nem akad, ki életemmel törödnék.

Hozzád kiáltok, Uram, + mondom, te vagy az én bizodalmam,

Szent Bonaventúra Életem Krisztus

osztályrészem az élőknek földjén.

Méltasd figyelmemre könyörgésemet, + mert feletted bágyadt lettem.

Szabadíts meg üldözőimtől, + mert erősebbek nálam.

Vezess ki a börtönből, hogy dicsérjem nevedet, + várnak az igazak engem, míg jót teszel velem. Dicsőség.

Karvers.[25] Amint pedig Jézus az ecetet elvette, mondá:

Beteljesedett! És lehajtván fejét kiadá lelket.

Szentírási fejezet.[26] Mert illő volt ahhoz, akiért van minden és aki által van minden, ki sok fiat akart a dicsőségbe vezetni, hogy üdvösségük szerzőjét szenvedés által vezesse a tökéletességbe.

F. Hála Istennek!

V.[27] Halálra adta lelkét.

F. És a bűnös férfiak közé számíttatott.

V. Uram, irgalmazz nekünk.

F. Krisztus, kegyelmezz nekünk. Uram, irgalmazz nekünk.

Könyörögjünk. Uram, Jézus Krisztus, aki a nap kilencedik órájában a kereszten kitárt kezekkel és lehajtott fővel, az Atya Istennek adtad át lelked, és haláloz kulcsával a paradicsomot a legméltányosabban kinyitottad: engedd nekünk, méltatlan esedezőknek; hogy halálunk sráján lelkünk hozzád, aki az igazi paradicsom vagy, irgalmasan eljuthasson. Ki élsz és uralkodol az Atyával és szentlélekkel egyetemben, Isten, mindörökön örökké. Amen.

V. Uram, hallgasd meg könyörgésünket.

F. És a mi kiáltásunk jusson eléd.

V. Áldjuk az Urat!

F. Hála Istennek!

V. És a megholt hívek lelkei Isten irgalmasságából békeességben nyugodjanak. Amen.

=====

Vecseryére

Zsolozsma

(Halkan): Miatyánk. Üdvözlégy.

Előimádkozó: Isten, + figyelmezz segítségemre.

F. Uram, siess segedelmemre. Dicsőség az Atyának és Fiúnak és szentlélek Istennek, miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, és mindörökön örökké. Amen. Alleluja.

Karvers. Méltó vagy.

29. zoltár. Magasztallak, Uram, mert fölemeltél engem, + és nem engedted, hogy elleneim örüljenek fölöttem.

Hozzád kiáltottam, Uram, én Istenem, + és te meggyógyítottál engem.

Uram, kihoztad lelkemet az alvilágból, + megmentettél azok közül, kik a sírba szálltak.

Zengjetez zoltárt az Úrnak, ti, az ô szentjei, + áldjátok szent emlékezetét.

Mert büntet ugyan haragjában, + de jóakarató élethossziglan.

Este sírás tér be, + de reggelre vidámság.

Mikor dúslakodtam, így szóltam: + Nem fogok meginogni sohasem.

Mert te, Uram, kegyességben + szilárdá tetted dicsőségemet.

De te elfordítottad arcodat tőlem, + és én megrendültem.

Ekkor, Uram, hozzád kiáltottam, + és Istenhez könyörögtem.

Véreből mi hasznod lenne, + ha leszállanék a sírverembe?

Vajon a por magasztalhat-e téged? + És hirdetheti-e hűségedet?

Meghallgatott az Úr, és megkönyörült rajtam, + megsegített az Úr engem.

Sírásomat örömmre fordítottad, + szôrruhámat szétszaggattad, és vidámsággal öveztél körül.

Hogy énekeljen neked dicsőségem, és szomorúság ne érjen engem, + áldlak érte örökké, Uram, én Istenem! Dicsőség.

Karvers.[28] Méltó vagy, Uram, hogy elvedd a könyvet és megnyissad annak pecsétjeit, mert megöletted és megváltottál minket Istennek önvéréddel.

Szentírási fejezet.[29] Jézust a halálnak elszenvetéséért dicsőséggel és tisztelettel látjuk megkoronázva; hogy Isten kegyelme szerint mindenkiért megízlelje a halált.

F. Hála Istennek!

Himnusz

Kinek áldott
kínhalálod
bűnök bilincset törte le,
bôven mérjed
békességed,
Jézus, szűzeknek gyöngyszeme.

Korbácsolva,
megtilolva,
fanyar, maró epét ivál,
vétkeinkért
ontottál vért,
Mindenható, örök király.

Öt sebeddel,
gyötrelmeddel,
akit szívünkben hordozunk,
vezess végre
üdvösségre,
Világmegváltó Krisztusunk.

Oltárán a
roppant fának
csordult szivedből vér folyó,
Jézus, tőled
lelkünk éled,
Atyád fényében osztozó.

Krisztus vére,
sátán-főre
poklot hozó, hol nincs remény,
vonj el tőle
menyegzőre,
hol Bárány lesz a Völegény.

V.[30] Békeességes törvénye rajta.

F. Mert az ô kékségében gyógyultunk meg.

Karvers a Boldogságos Szűz énekéhez.[31] Elvonult a mi jó

Pásztorunk.

Magasztalja + az én lelkem az Urat, + és örvendez az én lelkem
megváltó Istenem felett.

Mert ránézett szolgálója kicsinységére, + íme, mostantól
boldognak hirdet engem minden nemzedék.

Mert nagy dolgot cselekedett nekem a Hatalmas, + kinek szent az ô
neve.

És irgalma nemzedékről nemzedékre, + azokon van, akik ôt félik.
Hatalmas dolgokat művelt karja erejével, + szétszórta a szívük
terveiben kevélykedőket.

Hatalmasokat levetett a trónról + és kicsinyeket felemelt.

Éhezőket betöltött jókkal, + és üresen bocsátott el gazdagokat.

Felkarolta Izraelt, az ô szolgáját. + megemlékezvén
irgalmasságáról.

Amint szólott vala atyáinknak, + Ábrahámnak és ivadékának
mindörökre.

Dicsőség az Atyának és Fiúnak, + és Szentlélek Istennek.

Miképpen vala most és mindenkor, + és mindörökön örökké. Amen.

Karvers. Elvonult a mi jó Pásztorunk, az élő vizek forrása, mert
életét adta juhaiért, és nyájáért meghalni méltóztatott.

V. Uram, irgalmazz nekünk.

F. Krisztus, kegyelmezz nekünk. Uram, irgalmazz nekünk.

Könyörögjünk. Uram, Jézus Krisztus, ki az alkonyat órájában az
emberiség üdvéért már meghalván, a keresztről levétedni és Anyád
kezeibe, amint jámborul hisszük, helyezettetni akartad magad: engedd
kegyelmesen; hogy levessük bűneink terhét, s megjelenhessünk isteni
Főlséged színe előtt. Ki élsz és uralkodol az Atyával és Szentlélekkel
egyetemben, Isten, mindörökön örökké. Amen.

Szent Bonaventúra Életem Krisztus

V. Uram, hallgasd meg könyörgésünket.

F. És a mi kiáltásunk jusson eléd.

V. Áldjuk az Urat!

F. Hála Istennek!

És meghalt hívek lelkei Isten irgalmából békességben nyugodjanak.

F. Amen.

=====

Befejező imaórára

Zsolozsma

Előimádkozó: Téríts meg minket, szabadító Istenünk!

F. És fordítsd el haragodat rólunk!

Előimádkozó: Isten, + figyelmezz segítségemre.

F. Uram, siess segédemre. Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek, miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, és mindörökön örökké. Amen. Alleluja.

Karvers. Siratják őt.

87. zsoltár. Uram, szabadításom Istene, + éjjel-nappal kiáltok előtted.

Hadd jusson imádságom színed elé, + hajtsd fülemet könyörgéseimre.

Mert fájdalommal van tele a lelkem, + és életem az alvilághoz közeledik.

A sírba szálltak közé számítanak engem, + olyanná lettem, mint akinek segítsége nincsen.

Védtelen lettem, miként a halottak, mint a megöltek, akik a sírban alszanak.

Kikről többé meg nem emlékezel, + és kiket kezded eltaszított.

Letettek engem a verem alá, + a sötétségbe és a halál árnyékába.

Reám nehezedett a te haragod, + reám zúdítottad minden hullámodat.

Eltávolítottad tőlem ismerőseimet, + s ôk megutáltak engem.

Fogságba kerültem, nincsen menekvésem, + elbágyad az ínségtől szemem.

Uram, egész nap tehozzád kiáltok, + Feléd terjesztem kezemet.

Vajon holtakon művelsz-e csodákat? + Avagy feltámasztják-e az orvosok a holtakat, hogy dicsérjenek téged?

Vajon hirdetik-e a sírban kegyességedet? + Az enyészet helyén hűségedet?

Vajon ismerik-e csodáidat a sötétség helyén? + S igazságodat a feledés földjén?

Uram, én hozzád kiáltok, + kora reggel eléd száll imádságom.

Miért veted meg, Uram, imádságom? + Miért fordítod el tőlem arcodat?

Ifjúkorom óta szegény vagyok és fájdalommal tele, + mióta felnőttem szegényt és gyalázatot hordozok.

Átcsapott rajtam haragod, + és megrendítettek engem borzalmaid.

Körülvessznek engem egésznap, miként vizek, + mindenünnen körülvesznek.

És te eltávolítottad tőlem barátomat és társamat, + nyomorúságomtól ismerőseimet.

Dicsőség az Atyának és Fiúnak, + Szentlélek Istennek.

Miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, + és mindörökön örökké. Amen.

Karvers.[32] Siratják őt az egyszülöttet, mert ártatlanul öletett meg az Úr.

Himnusz

Ki sziklasírban nyugovál
holtan kinyúlva, nagy király,
immár tebenned pihenünk,
téged dicsérve énekünk.

Siess mihozzánk, jó Urunk,
ne hagyjál szegényt vallanunk,
vendégelj minket azután
békéd bőséges asztalán.

Szent Bonaventúra Életem Krisztus

Krisztusnak áldás, tisztelet,
kit eladott a gyűlölet,
ki népeért halt kínhalált
kereszt keserves kínpadán.

Szentírási szakasz[33] Mivel tehát Krisztus testben szenvedett,
ti is ugyanazon gondolattal fegyverkezzetek fel.

F. Hála Istennek.

V.[34] Békességben van az ő helye

F. És lakása Sionon.

Karvers Simeon énekéhez.[35] Világ Megváltója.

Most + bocsátod el Uram, szolgádat + a te ígéd szerint
békességben.

Mert látták szemeim + a te megváltásodat.

Melyet készítettél + minden népek színe előtt.

Világosságul a pogányok megvilágosítására, + és dicsőségére
népednek, Izraelnek.

Dicsőség az Atyának és Fiúnak + és Szentlélek Istennek.

Miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, + és mindörökon
örökké. Amen.

Karvers. Világ Megváltója, szabadíts meg minket, ki keresztet és
véred által megváltottál minket, segíts rajtunk, kérünk téged,
Istenünk.

V. Uram, irgalmazz nekünk.

F. Krisztus, kegyelmezz nekünk. Uram, irgalmazz nekünk.

Könyörögjünk. Uram, Jézus Krisztus, ki a nap utolsó órájában a
sírban nyugodtál, és szomorúságos Anyádtól és a többi asszonyoktól
megsírattál: tedd, kérünk, hogy szenvedésed szemlélése közben
könnyekben bővelkedjünk, és szívünk egész buzgalmával sirassuk
állandóan szenvedésedet, s a maga újdonságában tartsuk égő vágyainkat.
Ki érsz és uralkodol az Atyával és Szentlélekkel egyetemben, Isten,
mindörökon örökké. Amen.

V. Uram, hallgasd meg könyörgésemet.

F. És az én kiáltásom jusson eléd.

V. Áldjuk az Urat!

F. Hála Istennek!

V. Áldjon + meg bennünket a mindenható Isten, az Atya, Fiú és
Szentlélek. Amen.

(Időszerű Mária-antifóna. Utána Miatyánk. Üdvözlégy. Hiszekegy.)

=====

Jegyzetek

Zsolozsma

1. A zsolozsma bővebb szertartását is közöljük, hogy egyszerűbb híveink is használhassák, s még több kiegészítéssel különnyomatban is kiadhatjuk.
2. Több kódex illeti így találóan Szent Bonaventúrának ezt a kis zsolozsmáját.
3. Az Egyház istentiszteletének ma is használatos rendje olyan korban alakult ki, amelyben a római óraszámítás alapján az éjtszakát három őrváltásra (mai számításunk szerint 9, 12 és 3 órára esett), a nappalt első, harmadik, hatodik és kilencedik (mai számításunk szerint 6, 9, 12 és 3 órára esett) órára, valamint estére osztották fel. Az imaórák már Jézus korában ezekre a szakaszokra estek, s így honosodott meg a keresztény imarendben, s állandósult a szerzetesek és papok zsolozsmájában. A zsolozsma közös végzésénél az egyes zoltárverseket és himnuszokat két karra oszólva felváltva mondjuk. A hajnali imaórán a feloldozást és az áldásokat az előimádkozó mondja, az olvasmányt egy résztvevő végzi.
4. A hajnali imaórát mindig egy meghívó vers vezet be, amelyben kifejezésre jut a zsolozsma ünnepi tárgya. Most a szenvedő Jézus ünneplésére hív meg. A 94. zoltár szakaszai között egészben, vagy részben ismételtetjük a meghívó verset, amint a maga helyén be is iktattuk.
5. Régen énekeltek az egész zsolozsmát. Minden zoltár elé és után karverset iktattak, amely szintén az ünneplés titkát juttatta kifejezésre. Az egyszerűbb napokon és a magánzsolozsmákban a

Szent Bonaventúra Életem Krisztus
zsoltár elején csak a karvers első szavait énekelték, s a zsoltár
végére maradt a teljes szöveg. Nálunk is ez a helyzet.

6. Jn 19,1--3; utána Mt 27,30
7. Mt 26,4;47
8. Jn 19,16--18. Az utolsó mondat: Lk 23,34
9. Vö. Mt 25,55; Mk 14,48; Lk 22,52
10. Jn 19,28--30
11. Vö. Lk 23,44;46. Cfr. Brev. Rom. fer. VI. in Parasceve, noct. 2,
resp. 2.
12. Vö. Jer 20,11
13. Thren. 4,20
14. Lk 1,68 sk.
15. Vö. Jn 3,16
16. Iz 50,6
17. Zsid 12,3
18. 1Pt 2,23
19. Iz 53,7
20. 1Pt 2,21.22
21. Pl. Iz 53,7.12
22. Vö. Jn 19,19
23. 1Pt 2,23.24
24. Vö. Iz 53,7.12
25. Jn 19,30
26. Vö. Zsid 2,10
27. Iz 53,12
28. Jel 5,9
29. Zsid 2,9
30. Iz 53,5
31. Lk 46 sk.
32. Vö. Zak 12,10
33. 1Pt 4,1
34. Zsolt 75,3
35. Lk 2,29 sk.